

curier economic legislativ

Raporturi contractuale interne

(II) Contractul economic de livrări

În numărul precedent al Suplimentului am publicat, la această rubrică „Conceptul de contract — funcții — categorii“.

Continuăm să publicăm în acest număr principalele aspecte privind contractul economic de livrare.

1. Definiere — tipuri de contracte de livrare

Printre contractele economice, cea mai largă utilizare o cunoaște contractul de livrare.

a) **Definiere.** Contractul economic de livrare este contract încheiat de o unitate economică numită furnizoare, prin care se obligă să livreze unei alte unități, numită beneficiar, mărfuri determinate cantitativ și calitativ, la un preț legal stabilit, și la termene, pe zile fixe calendaristice, prevăzute în înscrisul elaborat și semnat de părți, care constată raportul juridic încheiat.

Cum contractul de livrare constituie cadrul juridic pentru activități din domenii diferite, el se prezintă sub mai multe forme, fiecare având unele trăsături caracteristice; sub acest aspect distingem: contracte de livrare în domeniul aprovizionării tehnico-materiale; contracte de cooperare în producție; contracte de livrare pentru fondul pieței; contracte de livrare de mașini și utilaje pentru investiții.

b) **Contracte de livrare în domeniul aprovizionării tehnico-materiale.** Această categorie de contracte au cea mai largă utilizare, încheindu-se, de regulă, între întreprinderile producătoare și întreprinderile industriale consumatoare a materiilor prime și a materialelor ce fac obiectul acestor contracte.

Cum aceste contracte fac obiectul principal al analizei noastre în secțiunile următoare, ne limităm aici să subliniem că pentru cantitățile nevagonabile și pentru materiile primă sosite din import, furnizorii sînt, ca regulă generală, bazele de aprovizionare județene și bazele specializate ale organelor centrale.

c) **Contractul de cooperare în producție.** Denumit astfel de Legea nr. 71/1969, art. 20, acest contract, atunci cînd are ca obiect furnizarea de subansamble, este tot un contract de livrare, dar care prezintă unele trăsături proprii; în cazul în care materia primă este asigurată de beneficiar se încheie două contracte: primul pentru materia primă pe care o furnizează beneficiarul; cel de-al doilea pentru

livrarea subansamblelor de către producătorul acestora către beneficiar.

Acest tip de contract se utilizează, în special în raporturile dintre furnizorul general de complexe și întreprinderile care cooperează la realizarea subansamblelor. Ca urmare va fi tratat împreună cu contractul de livrări complexe

d) **Contractul de livrări complexe.** Are ca obiect livrări de utilaje, echipamente, instalații și linii tehnologice; obiectul și destinația lui îi imprimă unele trăsături proprii, pe care le vom analiza în secțiunea 4 — „Contracte economice pentru investiții“.

e) **Contractul de livrări pentru fondul pieței.** Potrivit Decretului nr. 146/1980, beneficiar în acest tip de contract pot fi:

— întreprinderile comerțului cu amănuntul pentru piine, lapte, produse lactate, carne — exclusiv pasăre, preparate de carne, unt, produse de patiserie, băuturi răcoritoare, bere și, în proporție de 50—60% pentru mălai, făină, pește, unele sortimente de brînzeturi, conserve de carne, pește, legume, vin și băuturi alcoolice și altele stabilite anual prin plan;

— întreprinderile comerțului cu ridicata pentru acele mărfuri (textile-încălțăminte metalo-casnice, electrice etc.) care, înainte de livrare în rețeaua comercială cu amănuntul, necesită formarea sortimentului comercial

În cadrul activității de livrări pentru fondul pieței pentru unele mărfuri supuse model, ale căror sortimente variază în funcție de cerințele cumpărătorilor, fiind de regulă mărfuri de sezon, se utilizează contractul-cadru, reglementat de Legea nr. 71/1969, prin art. 18. Caracteristic la aceste contracte este faptul că deși el se perfectează de părți sub aspectul cantităților de livrat pe produse, sau grupe de produse, gama sortimentală se detaliază la o dată ulterioară.

Cu privire la comunicarea specificațiilor, contractul-model de livrare elaborat de Ministerul Industriei Ușoare prevede următoarele: „Pentru produsele sezoniere ori cu ciclul scurt de fabricație, prevăzute în anexe, la care detaliile sortimentale, pozițiile coloristice ori de altă natură ale acestora nu s-au fixat odată cu încheierea anexelor, beneficiarul este obligat să comunice furnizorului aceste

la datele stabilite în anexele contractului, care nu pot depăși 6 luni înaintea livrării. În cazul comunicării cu întârziere a elementelor respective, termenele de livrare stabilite pentru produsele în cauză se vor decașa corespunzător cu numărul zilelor întârziate. Partea care nu-și execută aceste obligații ori le execută necorespunzător, datorează celeilalte părți penalități, precum și despăgubiri, conform normelor legale“.

Contractele de livrări pentru fondul pieței prezintă unele particularități și cu privire la clauzele privind prețul,

care se pot stabili, în condițiile legii, și la o dată ulterioară încheierii contractului „Cînd se contractează produse la care prețul legal, stabilit posterior contractării, — prevede contractul model M.I.U. —, este mai mare sau mai mic cu 8%, beneficiarul este în drept să renunțe la produsul respectiv cînd prețul este mai mare și de asemenea, furnizorul este în drept să renunțe cînd prețul este mai mic, în ambele cazuri părțile fiind obligate să stabilească alt produs, care să înlocuiască produsul inițial contractat, respectîndu-se echivalența valorică. Modificarea se va face prin act adițional la anexa contractului în scopul asigurării posibilității de alegere a altui produs înlocuitor, furnizorul este obligat să transmită beneficiarului prețul nou cu cel puțin 60 de zile înainte începerii trimestrului”

O ultimă particularitate pe care dorim să o evidențiem este modul de adaptare anuală a contractelor de livrare pentru fondul pieței care au ca obiect mărfuri de sezon, supuse fluctuației model. În cazul acestor contracte adaptarea se face de două ori pe an, pe sezoane determinate de anotimpuri: toamnă-iarnă și primăvară-vară.

2. Încheierea contractelor

Constituind instrumentul juridic prin intermediul căruia se realizează aprovizionarea producției și comercializarea mărfurilor fabricate, încheierea la timp și în bune condiții a contractelor economice de livrare trebuie să intre în atenția organelor de conducere

a) **Forma de încheiere a contractelor.** Repetînd că în toate cazurile contractele economice de livrare se încheie în scris, arătăm că acesta poate să se prezinte sub trei forme prevăzute de lege:

— sub formă de **inscris unic**, elaborat de furnizor și remis beneficiarului, în cadrul termenelor legale, care, prin semnarea lui de ambele părți, devine contract definitiv încheiat;

— sub formă de **comandă emisă de beneficiar și confirmată** întocmai de furnizor, momentul încheierii contractului fiind socotit cel în care ajunge confirmarea la expeditorul comenzii;

— sub formă de **comandă urmată deîndată de executare**; în acest caz, executarea deîndată, adică expedierea imediată, echivalează cu acceptarea întocmai a comenzii.

b) **Conținutul contractului de livrare.** Potrivit Legii nr. 71/1969, elementele pe care trebuie să le conțină contractul de livrare sînt următoarele:

— părțile contractante, prin înscrierea în contract a unităților socialiste și a persoanelor împuternicite să-l semneze;

— obiectul contractului ce urmează a fi executat în natură, prin determinarea cantității și a calității mărfurilor; remarcăm faptul că în cazul în care contractul se încheie în baza repartițiilor emise de coordonatori cantitatea, calitatea și defalcarea pe ani și trimestre este obligatorie pentru părți; ca urmare, acestora nu le revine decît dreptul de a le detalia pe sortimente;

— termenele de livrare, prin defalcarea cantităților pe ani, trimestre și zile calendaristice în care urmează să se facă livrarea;

— prețurile în vigoare la data încheierii contractului, aprobate de organele în drept; se vor putea stabili, în condițiile legii, și la o dată ulterioară încheierii contractului, urmînd ca prima livrare să se facă pe baza prețului aprobat; modalitatea de plată;

— modalitățile de efectuare a recepției, a probelor tehnologice, formele de asistență tehnică și regimul de garanții;

— condițiile de ambalare, marcare, etichetare și expediție, relațiile de transport optimizate;

— răspunderile contractuale ale părților;

— orice alte clauze necesare executării întocmai a obligațiilor asumate prin contract.

c) **Procedură — termene de încheiere.** Potrivit art. 25 din Legea nr. 71/1969, contractele economice se încheie în cadrul unei perioade de cel mult 90 de zile, cu respectarea următoarelor termene:

— unitatea beneficiară va emite comenzi în termen de 20 de zile de la data primirii normativelor de plan, iar în cazul produselor pentru care se elaborează și balanțe materiale, de la data primirii repartițiilor;

— în termene de 30 de zile de la primirea comenzii beneficiarului, unitatea furnizoare este obligată să emită proiectul de contract sau, după caz confirmarea comenzii;

— unitatea beneficiară are obligația să restituie proiectul de contract semnat, cu sau fără obiecții în termen de 20 de zile de la data cînd l-a primit;

— cînd sînt obiecții la contract, părțile dacă sînt din aceeași localitate, trebuie să le concilieze în termen de 10 zile, iar dacă sînt din localități diferite, în termen de 15 zile; convocarea beneficiarului este în sarcina furnizorului;

— furnizorul este obligat să sesizeze, în termen de 5 zile după expirarea termenului de conciliere, organul competent pentru soluționarea eventualelor obiecții neconciliate; în cazul depășirii termenului de sesizare, obiecțiile beneficiarului se consideră acceptate dacă nu contravin legii.

d) **Organe competente să soluționeze obiecțiile neconciliate — termene** Legea nr. 71/1969, art. 26, prevede că neînțelegerile ivite cu prilejul încheierii contractelor economice, inclusiv cele privind refuzul de a contracta pe baza normelor de plan aprobate sau a repartițiilor emise, care nu au putut fi conciliate de părțile contractante se vor rezolva de către:

— centrale, în cazul în care părțile contractante aparțin de aceeași centrală;

— ministerul sau alt organ central, în cazul în care părțile contractante aparțin de centrale diferite, subordonate aceluiași minister sau organ central, iar neînțelegerile nu au putut fi conciliate de centralele respective; comitetul executiv al consiliului popular județean sau al municipiului București pentru unitățile socialiste din subordinea lor;

— ministere, alte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare județene sau al municipiului București, în cazul în care părțile contractante sînt în subordinea unor organe diferite, iar neînțelegerile nu au putut fi conciliate de centralele de care aparțin;

— Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe, în termen de 20 de zile de la sesizare, în cazul în care ministerele, alte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare județene sau al municipiului București nu cad de acord asupra rezolvării neînțelegerilor. Soluționarea se va face pe baza justificărilor prezentate de părți și, după caz, cu participarea acestora.

Organele competente să soluționeze neînțelegerile precontractuale — în afară de M.A.T.M. — au obligația să-și îndeplinească această atribuțiune în termen de cel mult 10 zile de la sesizare, cînd acestea au sediul în aceeași localitate, sau 15 zile cînd sînt din localități diferite; în cazul nerealizării unui acord le revine obligația să sesizeze organele competente, în termen de 5 zile de la expirarea termenului de cosoluționare stabilit.

Legat de procedura rezolvării neînțelegerilor la nivelul părților contractante și eventuala întârziere în concilierea obiecțiilor, arătăm că această procedură nu suspendă executarea obligațiilor acceptate. Astfel de pildă, neînțelegerile privind termenele de livrare dintr-un trimestru nu afectează executarea obligațiilor dintr-un alt trimestru, în legătură cu care nu s-au formulat obiecțiuni. În schimb, neînțelegerile privind sortimentul condițiile de calitate și modalitatea de livrare a produselor prin expediție sau prin ridicare sînt obiecțiuni care pot împiedica executarea obligațiilor contractuale pînă la soluționarea lor.

Hotărîrea dată de organul competent să soluționeze obiecțiile neconciliate vine să întregescă conținutul contractului, fiind obligatorie de executat de către părți

3. Adoptarea și modificarea contractelor de livrare

În această secțiune reunim două instituții diferite ale dreptului economic, dar care au unele contingente și, în special, urmăresc, uneori, finalități economice similare.

a) **Adaptarea anuală a contractelor încheiate pentru un cincinal.** Legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României (nr. 1971) a statuat principiul potrivit căruia prevederile planului anual se actualizează prin decret al Consiliului de Stat, cu cel puțin 6 luni înainte de începerea executării planului în continuare, legea prevede că întreprinderile „vor lua măsurile necesare pentru definitivarea contractării și asigurării sarcinilor de plan stabilit” (art. 21).

Corespunzător prevederilor din Legea nr. 8/1971 menționate mai sus, Legea contractelor economice a instituit procedura adaptării acestora. Astfel, art. 27 din Legea nr. 71/1969 prevede: „Contractele economice dintre unitățile socialiste se vor adapta anual de către părți prin punerea lor de acord cu îmbunătățirile ce se aduc, potrivit legii, planurilor anuale”.

Așadar, adaptarea contractelor economice, în lumina textelor invocate, este o noțiune folosită de legiuitor care exprimă în termeni juridici schimbarea determinată în conținutul contractului de actele de planificare cunoscute fiind corelația care trebuie să existe între plan și contractul economic, adaptarea reprezintă o acomodare, o armonizare sau ajustare a acestuia în raport de actele de planificare.

Adaptarea contractelor economice de livrare, ca urmare a modificărilor intervenite în sarcinile de plan poate să vizeze:

- reducerea sau mărirea sarcinilor de livrare, ca urmare a modificării corespunzătoare a repartițiilor sau, în cazul produselor pentru care nu se elaborează balanțe materiale, a normativelor de plan;
- stabilirea altor termene de livrare, în sensul transferării unor sarcini de livrare dintr-un trimestru în altul.

Corespunzător unor asemenea modificări a sarcinilor de plan, respectiv a repartițiilor, părțile adaptează pe calea unor acte adiționale conținutul contractelor încheiate. În practică, adaptarea anuală a contractelor de livrare se realizează prin elaborarea de anexe, cu respectarea strictă a prevederilor din repartiții și cu stabilirea tuturor specificațiilor necesare, precum și a termenelor pe zile calendaristice de livrare.

Elaborarea actelor adiționale, semnarea lor și soluționarea eventualelor neînțelegeri se realizează în termenele și cu procedura prezentată în secțiunea anterioară — „Încheierea contractelor”.

b) **Adaptarea trimestrială a contractelor de livrare anuală.** Pe lângă adaptarea anuală a contractelor, Legea nr. 71/1969, art. 27, alin. final, prevede că „părțile sînt obligate să adapteze contractele și în situațiile în care, în condițiile legii, se modifică prevederea de plan, balanțele materiale și repartițiile pe baza cărora au fost încheiate. Legea care stabilește în ce condiții pot fi modificate repartițiile este Legea nr. 14/1971. Această lege, prin art. 11—114, reglementează modul în care pot fi modificate trimestrial repartițiile pentru evitarea formării de stocuri supranormative; coordonatorul de balanțe materiale sînt obligați să emită în acest scop repartiții modificatoare „în vederea adaptării contractelor economice” (art. 114), cu cel puțin:

— 75 zile înainte de începerea trimestrului în care este prevăzută livrarea pentru mașini, utilaje și instalații de serie, organe de asamblare, scule, împletituri și țesături în sîrmă, cabluri și conductori electrici, rulmenți, armături, produse electrotehnice și electronice;

— 45 zile înainte de începerea trimestrului în care este prevăzută livrarea pentru materii prime, materiale și produse, altele decît cele nominalizate mai sus;

— în cazul produselor specificate, prin bazele de aprovizionare tehnico-materiale, termenele de mai sus sînt de 70 și respectiv 40 zile.

În baza repartițiilor modificatoare permise — care pot conține, în raport cu un anumit beneficiar, diminuări cantitative, majorări, schimbări sortimentale sau anulări de livrări —, părțile contractante au obligația ca prin acte adiționale să adapteze în mod corespunzător contractele.

c) **Adaptarea contractelor de livrare anuale în baza deciziilor M.A.T.M.** Legea nr. 14/1971, art. 132, prevede că Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, „cu consultarea, după caz, a ministerelor, celorlalte organe centrale și locale, emite decizii obligatorii cu privire la: ...c) modificarea repartițiilor și adaptarea corespunzătoare a unor contracte încheiate, în cazul în care lipsa de resurse materiale periclitează îndeplinirea unor sarcini de importanță deosebită pentru economia națională; în această situație, părțile vor pune de acord contractul cu decizia comunicată”.

Pentru ca asemenea decizii să poată fi aplicate ele se comunică direct tuturor părților interesate: coordonatorii de balanțe, furnizorii și beneficiarii.

Deși legea nu o prevede expres, credem că în funcție de momentul în care se ia hotărîrea, raportat la stadiul de pregătire a fabricației, prin decizie se impune să se precizeze cine suportă consecințele bănești ale modificărilor de repartiții dispuse.

d) **Modificarea contractelor de livrare anuale.** Pe parcursul unui an apar în procesul de producție sau de comercializare a mărfurilor unele situații, unele impedimente, pentru a căror surmontare se impune modificarea contractelor economice, fără să fie necesară și modificarea balanțelor materiale și a repartițiilor. Cu privire la aceste aspecte, Legea nr. 71/1969, art. 28, prevede următoarele:

— modificarea sau denunțarea unilaterală a contractului economic este interzisă; de asemenea, modificarea contractului prin acordul părților nu se poate face decît dacă aceasta privește elemente cuprinse în balanțele materiale și în repartiții;

— părțile pot aduce modificări contractelor numai în ce privește clauzele pe care le-au stabilit, potrivit competenței ce le revin, exclusiv prin acordul lor de voință.

Dreptul părților de a modifica prin voința lor exclusivă un contract este limitat este subordonat principiului care guvernează toate actele și faptele juridice ale întreprinderii, potrivit căruia manifestarea acestui drept poate fi făcută numai în interesul economic direct al întreprinderilor în cauză și, indirect, al economiei în ansamblu ei; autogestivitatea economico-financiară a întreprinderii impune cu strictețe respectarea acestui principiu. Privit din punctul de vedere al beneficiarului interesul major economic este acela de a se aproviziona la timp, în cantitățile și în sortimentele necesare propriei producții. Așa fiind, el sînt interesați să renunțe la acele sortimente de care, din diferite motive, nu mai au nevoie și să solicite altele, ca fiind necesare procesului de producție. Modificarea contractelor poate fi privită și din punctul de vedere al furnizorului. Astfel, pe parcursul executării contractelor pot apărea situații, cum ar fi lipsa unor materii prime, defecțiuni temporare la anumite utilaje etc., care dtermină pe furnizorii să solicite beneficiarilor modificarea contractelor, modificări care vizează, de regulă, schimburi sortimentale, decalări de termene etc. Credem că nimic nu se opune ca asemenea modificări să fie efectuate însă sub condiția ca beneficiarii să-și dea acordul și să respecte principiile și regulile expuse mai sus.

Referindu-ne la consecințele modificării contractelor, arătăm că Legea nr. 71/1969, art. 29, prevede că în situația în care părțile, de comun acord, stabilesc modificări, „partea care a solicitat modificarea suportă consecințele patrimoniale ce decurg din aceasta, potrivit legii”.

Modificarea contractelor se face, în toate cazurile, sub formă scrisă, care poate consta din respectarea unui act unic, sau printr-o scrisoare conținînd propunerea de modificare, confirmată întocmai.

4. Executarea contractelor economice de livrare

Executarea întocmai a obligațiilor contractuale de livrare implică o colaborare strinsă dintre părți, furnizor și beneficiar, pe toate fazele, începând cu fabricarea, recepția, livrarea și până la ultimul act — plata prețului.

a) **Respectarea nivelului cantitativ și calitativ prevăzut în contract.** Executarea în natură a obligațiilor contractuale asumate de furnizor obligă la :

— livrarea cantităților din contracte din fiecare sortiment, la nivelul prevăzut pentru fiecare termen; este interzisă compensarea sortimentelor chiar și în cadrul aceleiași grupe de produse, fără acordul beneficiarului, dat înainte de livrare;

— livrarea mărfurilor la nivelul calitativ prevăzut în contract, normele interne și standardele fiind privite ca impunând condiții minime de calitate.

Legea nr. 71/1969, art. 38, prevede că „produsele refuzate de unitatea beneficiară pentru lipsuri calitative se consideră nelivrate dacă furnizorul nu asigură remedierea sau înlocuirea lor în termenul stabilit de comun acord cu beneficiarul”.

b) **Termenele de livrare.** În principiu, furnizorul este obligat să livreze mărfurile la termenele de livrare; sînt admise excepții, cu respectarea următoarelor reguli înscrise în Legea nr. 71/1969, art. 40 :

— **livrarea cu anticipație**, dacă în prealabil beneficiarul și-a dat acordul; dacă acordul beneficiarului este indicat să fie expres și formulat în scris în practică, se consideră că el a fost dat implicit, respectiv el rezultă din împrejurări care nu lasă nici un dubiu cu privire la existența lui, cum ar fi, de exemplu: recepția produselor de către delegatul unității beneficiare în incinta unității furnizoare, primirea lor la destinație sau acceptarea și plata facturii;

— **livrarea cu întârziere** se poate face numai cu acordul prealabil al beneficiarului, care va putea să refuze primirea produselor dacă datorită întârzierii este în imposibilitatea de a le mai folosi sau s-ar depăși nivelul stocurilor normale determinate potrivit legii.

c) **Modalități de executare — recepția și autorecepția mărfurilor.** În practica relațiilor contractuale următoarele modalități de livrare sînt frecvente :

— **preluarea mărfurilor de către beneficiar**, în cazurile în care părțile au prevăzut expres această modalitate și în special dacă: beneficiarul are sediul în aceeași localitate cu unitatea furnizoare și aceasta din urmă nu este dotată cu mijloace de transport pentru efectuarea de livrări în aceeași localitate; unitatea furnizoare nu poate planifica mijloace de transport pentru distanța la care trebuie să fie expediate produsele; pînă la unitatea beneficiară nu există mijloace de transport organizate; în asemenea situații se face, în toate cazurile, recepția mărfurilor, sub aspect cantitativ și calitativ;

— **expedierea mărfurilor de către furnizor la beneficiar** modalitate de livrare considerată ca regulă generală de Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1969 (art. 16); în asemenea situații, de regulă expedierea se face după ce furnizorul a efectuat autorecepția mărfurilor, întocmind cuvenitul proces-verbal; nu este exclusă nici recepția beneficiarului, după care se face expedierea;

— **preluarea mărfurilor în custodie de către furnizor** este o ultimă modalitate de eliberare de obligația de livrare la termen; este reglementată de către „Normele metodologice privind efectuarea plăților între unitățile socialiste (nr. 2/1980), care la pct. 84 prevăd că produsele destinate aprovizionării tehnico-materiale (consumului industrial) pot fi lăsate în custodia furnizorului și plătite pe bază de dispoziție de încasare cu factură, numai dacă există „acordul cumpărătorului (beneficiarul n.n.) dat prin semnarea actului de recepție cantitativă și calitativă”; lăsarea în custodie a mărfurilor echivalînd cu un depozit, procesul-verbal de recepție urmează să conțină toate datele

unul contract de depozit; identificarea amănunțită a mărfurilor cu arătarea cantității, calității, mod de ambalare, respectiv de industrializare de celelalte mărfuri ale furnizorului, locul de depozitare și termenul de depozitare;

— **livrarea produselor agrozootehnice** urmează unele reguli proprii: potrivit art. 36 din Legea nr. 71/1969, producătorii și beneficiarii sînt obligați să asigure predarea, recepția și primirea acestora, la termenele din graficele de livrare stabilite prin contract; același text prevede, în continuare, că producătorii sînt obligați să predea la cel mai apropiat centru de colectare produsele agrozootehnice ușor alterabile, în cazul în care beneficiarul nu s-a prezentat, conform graficelor, pentru recepție; predarea se face pe baza recepției efectuate de centrul de colectare în prezența unui delegat al consiliului popular local sau a unui delegat neutru competent; centrele de colectare sînt obligate să recepționeze, să preia și să valorifice aceste produse”.

d) **Clauza livrării în tranzit.** Livrarea mărfurilor în tranzit corespunzînd unor cerințe economice legate de celeritatea livrării și reducerea cheltuielilor de circulație este reglementată cu privire la modalitatea de plată, prin Legea nr. 9/1972 (art. 154) și Normele metodologice privind efectuarea plăților între unitățile socialiste nr. 2/1980. Pentru ca în sarcina furnizorului să subziste obligația de livrare direct beneficiarului final, este necesar ca veriga intermediară să încheie două contracte concordante în legătură cu aceeași cantitate de produse :

— primul contract se încheie cu unitatea efectiv furnizoare care se obligă, față de veriga intermediară, să livreze respectivele produse;

— cel de-al doilea contract se încheie cu unitatea efectiv beneficiară care se obligă să preia aceleași produse și să achite prețul aferent.

Se observă că, în primul contract, veriga intermediară are calitatea de unitate beneficiară, pe cînd în cel de-al doilea contract — calitatea de furnizoare. Pe lângă încheierea celor două contracte, verigii intermediare îi revine și obligația de a le corela în mod corespunzător. Prin efectul corelării prestația contractată cu unitatea beneficiară se execută exact în condițiile convenite cu unitatea furnizoare și invers. Necorelarea celor două contracte poate da loc, de asemenea, unor consecințe păgubitoare.

Normele nr. 2/1980, pct. 94 și 95, stabilesc reguli proprii de decontare pentru asemenea livrări, precizînd că „în cazul cînd furnizorul, în baza contractelor încheiate cu o unitate intermediară, livrează mărfurile direct către beneficiar, se va folosi cu precădere decontarea prin tranzit organizat”.

În cazul livrărilor prin tranzit organizat — situație în care se încheie două contracte paralele și concordante —, primul între producător și baza intermediară și al doilea între acesta și beneficiara finală — dispoziția de încasare cu factură se emite direct pe numele și asupra contului beneficiarului final al mărfii, iar o copie a facturii trebuind să fie remisă bazei intermediare. Pentru încasarea cotelor de adaos ce i se cuvin bazei de aprovizionare intermediare, aceasta urmează periodic să introducă dispoziția de încasare cu factură sau cu un borderou.

Dacă se utilizează livrarea prin tranzit organizat, dispoziția de încasare cu factură se emite de către furnizor pe numele și asupra contului bazei de aprovizionare intermediară. Aceasta este obligată să prezinte, la rîndul ei, dispoziția de încasare cu factură asupra contului beneficiarului final al mărfii, în ziua următoare acceptării plății către furnizor. Pentru identificarea operațiunii, pe verso facturii emise de baza intermediară se va menționa factura furnizorului care a stat ca temel pentru refacturare.

e) **Trasferul dreptului de proprietate asupra mărfurilor.** Art. 41 din Legea nr. 71/1969 prevede că mărfurile trec în administrarea directă sau proprietatea unității beneficiare, după caz :

— pe data predării produselor către unitatea beneficiară;

— pe data predării produselor către organizația de transport, în cazul în care expedierea produselor este în sarcina unității furnizoare;

— pe data trecerii produselor în custodia unității furnizoare, cu acordul unității beneficiare și în condițiile legii.

Consecințele trecerii mărfurilor în administrarea directă sau, după caz, în proprietatea întreprinderii beneficiare, sînt stabilite prin alin. 2 al textului citat și anume: „Pe data trecerii produselor în proprietatea sau administrarea directă a unității beneficiare, aceasta datorează plata prețului produsului sau prestației, iar riscurile trec asupra sa”.

f) **Garantarea calității mărfurilor livrate.** Noțiunea de termen de garanție — definită de art. 31 din Legea nr. 7/1977 — înseamnă limita de timp în cadrul căreia recondiționarea sau înlocuirea produsului se face pe seama și cheltuielile unității producătoare, dacă nu se dovedește că deficiența de calitate nu îi este imputabilă.

Pentru a fi bine înțeleasă limita de timp în care operează garantarea calității mărfurilor se impune să clarificăm, chiar și foarte pe scurt, unele noțiuni:

— **viciu aparent** este acel viciu care este susceptibil de a fi descoperit în momentul predării lucrului sau lucrării cu mijloacele tehnice de care se dispune în mod legal; viciul aparent poate fi descoperit de beneficiar în fazele de fabricație, cu ocazia controlului efectuat la furnizor, cît timp produsul se află în patrimoniul furnizorului, după cum poate fi depistat după recepție, cu ocazia verificării în depozitul destinatului ori chiar în perioada de garanție;

— **viciu ascuns** — în antiteză cu cel aparent — reprezintă acel defect care micșorează sau împiedică valoarea de întrebuințare a unui lucru și care nu poate fi descoperit în momentul predării, ținindu-se seama de metodele tehnice existente de verificare a calității; importanța clasificării viciilor rezultă din Legea nr. 71/1969, art. 39, care prevede că „în perioada de garanție, unitatea furnizoare răspunde pentru calitatea produselor, iar după expirarea acesteia, pentru vicii ascunse, constatate potrivit legii”;

— **perioada de utilizare normată** prezintă importanță prin aceea că prestabilește răspunderea furnizorului pentru vicii ascunse pe toată această perioadă; art. 31, alin. 4, din Legea nr. 7/1977, definește perioada de utilizare normată acel interval de timp în cadrul căruia produsul, în condițiile de exploatare, depozitare și transport stabilite potrivit normelor și normativelor tehnice, trebuie să-și mențină nemodificate caracteristicile funcționale; în prezent, perioada de utilizare normată nu este stabilită pe cale normativă decît pentru fondurile fixe supuse amortizării, (Catalogul anexă la Legea nr. 62/1968) și pentru unele mărfuri de folosință îndelungată destinate fondului pieței (Instrucțiunile date în aplicarea H.C.M. nr. 753/1965).

Pentru garantarea calității, legea nr. 7/1977, art. 49, stabilește că produsele se livrează numai însoțite de certificate de calitate, de garanție, buletine de analiză; pentru fiecare mașină, utilaj sau instalație se întocmește cartea tehnică a produsului, care îl însoțește obligatoriu la livrare.

Remedierea produselor necorespunzătoare trebuie să fie efectuată în următoarele situații:

— după transmiterea bunului în patrimoniul beneficiarului, adică după ce a început perioada de garanție și pe toată durata acesteia, atît pentru viciile aparente cît și pentru cele ascunse;

— după expirarea termenului de garanție, numai pentru viciile ascunse ce apar sau sînt descoperite, în tot timpul duratei de utilizare normată, atunci cînd o asemenea perioadă este stabilită prin acte normative.

5. Suspendarea și încetarea contractelor economice de livrare

Realizarea funcțiilor economice ale contractelor de livrare impune, imperativ, încheierea și executarea lor potrivit interesului major — realizarea planului național unic de dezvoltare economico-socială. În practică, din

interese macroeconomice sau microeconomice unele contracte de livrări încetează, sau executarea lor se suspendă înainte de îndeplinirea perioadei pentru care au fost încheiate.

a) **Suspendarea executării obligațiilor contractuale.** Urmarind întărirea mecanismului economic al întreprinderii, Legea nr. 9/1972, prin art. 159, a instituit dreptul furnizorului ca, în anumite condiții, să poată suspenda executarea contractelor economice încheiate. Textul citat prevede că furnizorii sînt în drept să pretindă clienților lor, care înțirzie în mod regulat plata și le creează greutăți financiare, să le asigure anticipat fondurile necesare efectuării plăților, băncile fiind autorizate, în acest scop, ca la cererea furnizorilor, să dea relații cu privire la posibilitățile de plată ale beneficiarilor. În alin. 2 al aceluiași articol se prevede că, în cazul în care beneficiarii nu asigură anticipat sumele necesare plăților, furnizorii pot suspenda livrările de produse, încunostîțind cu 30 de zile înainte de aplicarea acestei măsuri pe beneficiari și organul lor ierarhic superior.

Pe durata suspendării, contractul economic subzistă pînă la termenul pentru care a fost încheiat sau — în cazurile în care legea dă posibilitate — pînă la data cînd acesta încetează prin acordul părților. Suspendarea operează pînă la data cînd beneficiarul reușește să asigure plata curentă a prestațiilor primite.

b) **Încetarea contractului de livrare.** Ca regulă generală un contract economic încetează după executarea lui întocmai, la termenele stabilite. Sînt situații în care, din diferite motive, executarea contractelor nu mai prezintă rațiune economică. În astfel de situații ele pot să înceteze a mai exista, prin una din următoarele căi:

— **prin acordul părților**, de regulă la cererea beneficiarului, cu condiția impusă de art. 42 din Legea nr. 71/1969, ca aceasta să nu determine nerealizarea sarcinilor de plan și dacă beneficiarul suportă cheltuielile care nu pot fi recuperate, efectuate de producător pînă la data încetării contractului; acordul părților nu produce efecte în cazul în care contractul de livrare a fost încheiat în baza unei repartiții;

— **peste voința părților**, în una din următoarele situații: ca urmare a anulării unor cantități de livrat din repartițiile care au stat la baza încheierii contractelor; prin decizia Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe.

Cheltuielile efectuate pînă la încetarea contractului peste voința părților rămîn în sarcina părții care le-a efectuat.

dr. AL DETEȘAN

Investiții

Răspunderea constructorului în perioada de garanție

În conformitate cu art. 59 din Legea nr. 8/1977, „recepția fiecărui obiect de construcții se realizează în două etape: a) recepția preliminară; b) recepția finală”.

Recepția preliminară se face numai după terminarea integrală a lucrărilor de construcții. De la data recepției preliminare curge termenul de garanție, care este de 3 ani pentru construcțiile din sectorul minier, hidroenergetice și baraje, de 2 ani pentru construcțiile termoenergetice, linii și stații electrice, de 1 an și 6 luni pentru construcțiile de locuințe și de un an pentru construcțiile industriale și toate celelalte categorii de construcții.

Recepția finală se efectuează la expirarea perioadei de garanție.

Unitatea de construcții-montaj este obligată să remedieze toate defectele de calitate ivite în perioada de garanție, care nu se datoresc culpei beneficiarului.

Din textul reprodus rezultă că unitatea de construcții-montaj nu este absolvită, prin efectul admiterii obiectului la recepția preliminară, de răspunderea pentru viciile calitative apărute în cadrul perioadei de garanție. Ca atare, nu s-ar putea susține că această recepție determină o asemenea transmitere a riscurilor la unitatea beneficiară care să aibă drept consecință excluderea, de principiu, a răspunderii unității de construcții-montaj.

Dimpotrivă, culpa acestei unități este prezumată, ea fiind exonerată de răspundere numai dacă defectele de calitate ivite în perioada de garanție „se datoresc culpei beneficiarului”.

Cu alte cuvinte, sarcina dovezii revine unității de construcții-montaj care este ținută să răspundă pentru simplul fapt al apariției viciilor de calitate, afară de cazul în care dovedește culpa unității beneficiare.

Deci, această din urmă unitate nu are sarcina de a dovedi culpa unității de construcții-montaj pentru a obține angajarea răspunderii acesteia.

Se impun însă unele precizări.

Dacă deteriorarea unui obiect de construcții a fost urmarea unui caz de forță majoră, cum este inundația sau cutremurul, consecințele acestei situații nu se pot pune în sarcina unității de construcții-montaj, în temeiul obligației de garanție care îi revine. Într-adevăr, împrejurarea ce constituie situația de forță majoră acționează în afară de sfera posibilităților și obligațiilor unității de construcții-montaj, astfel că ea nu are îndatorirea de a remedia deficiențele apărute.

De asemenea, deficiențele apărute în cursul termenului de garanție pot fi și consecința unor vicii ale proiectului.

De asemenea, deficiențele apărute în cursul termenului de garanție pot fi și consecința unor vicii ale proiectului, situație în care costul remedierii deficiențelor privește unitatea de proiectare. De multe ori însă, răspunderea acestei unități se împarte cu răspunderea unității de construcții-montaj vinovată prin faptul că nu a sesizat neregulile cu ocazia examinării proiectului și nu a făcut obiecțiunile corespunzătoare.

Unitatea beneficiară răspunde, așa cum s-a văzut, în cazul în care se dovedește că viciile au apărut din culpa sa.

Mai există o situație în care răspunderea unității beneficiare poate să fie angajată.

Ivirea unor deficiențe la obiectele de construcții aflate în perioada de garanție, trebuie să determine un comportament diligent din partea unității beneficiare. Ea trebuie să anunțe neîntârziat unitatea de construcții-montaj asupra apariției deficiențelor. Neglijarea acestui aspect poate ocaziona angajarea răspunderii unității beneficiare în legătură cu acele consecințe patrimoniale care s-ar fi evitat în situația în care unitatea de construcții-montaj ar fi fost sesizată fără întârziere.

Cele învederate mai sus corespund cu ceea ce Legea nr. 8/1977 prevede la art. 76: „Pagubele materiale datorate distrugerii sau degradării construcțiilor ori părților

de construcții produse din vina proiectantului, constructorului ori altor persoane care participă la realizarea, controlul sau exploatarea construcțiilor se suportă de către acestea, potrivit atribuțiilor și gradului de culpabilitate al fiecăruia.

În măsura în care părțile nu cad de acord asupra responsabilităților și nu se realizează remediile, legea prevede mijloacele menite să pună capăt acestei situații.

Astfel, în conformitate cu art. 65 din legea menționată, băncile finanțatoare sînt obligate să refuze decontarea sau să retragă din contul unităților de proiectare, de execuție și beneficiare valoarea lucrărilor calitativ necorespunzătoare pe baza actelor de control legal întocmite.

Dacă pe această cale nu se vedează neînțelegerile dintre părțile implicate, ele trebuie să se adreseze, cu respectare normelor procedurale și a dispozițiilor legale privind prescripția extinctivă, organelor arbitrale competente să rezolve litigiul.

I. ICZKOVITS

financiar

Scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe în unitățile economice

În vederea obținerii unei eficiențe economice maxime, promovării progresului tehnic și creșterii permanente a productivității muncii sociale, gospodărirea cu deosebită grijă a fondurilor fixe și folosirea lor pe întreaga durată de serviciu normată constituie o datorie de prim ordin. Fondurile fixe ce nu mai pot fi folosite în condiții eficiente cu toate modernizările ce li s-ar aduce, a căror durată normată de serviciu este expirată și prezintă un grad avansat de uzură pot fi scoase din funcțiune și înlocuite cu altele tocmai pentru a se asigura o cât mai ridicată eficiență activității unităților socialiste.

Deoarece scoaterea din funcțiune a unui fond fix constituie o diminuare însemnată a patrimoniului unității și necesită în același timp investirea unor importante mijloace bănești pentru înlocuirea lui, s-a impus cu necesitate adoptarea unei reglementări complete, unitare și sistematizate în acest domeniu. Este ceea ce s-a făcut prin Decretul nr. 49/1982 (B. of. I nr. 18 din 16 februarie 1982).

Decretul citat stabilește condițiile în care pot fi scoase din funcțiune fondurile fixe, organele care întocmesc propunerile, competențele de aprobare și procedura de urmat.

Astfel, cum rezultă din art. 1 alin. 2 din decret scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe reprezintă un proces complex, un ansamblu de activități și operațiuni faptice și scriptice și anume: demolarea, demontarea sau dezmembrarea acestora, valorificarea ansamblelor, subansamblelor, pieselor componente și materialelor rezultate, precum și scăderea din gestiunea unităților a valorii fondurilor fixe. Din economia decretului rezultă că operațiile și activitățile referitoare la scoaterea din funcțiune a unui fond fix se pot grupa în două mari categorii: din prima fac parte toate cele premergătoare aprobării prin decret, finalizate prin emiterea decretului care aprobă volumul fondurilor fixe ce urmează a fi scoase din funcțiune și desfășurarea acestui volum pînă la unitățile de bază, odată cu ceilalți indicatori de plan. A doua grupă de activități și operațiuni pot fi înglobate sub denumirea de scoaterea efectivă din funcțiune a fondului fix și se desfășoară în unitatea de bază și — după caz — și în organele ierarhice superioare. Dar pentru ca un fond fix să poată fi scos din funcțiune trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții.

● **Condiții.** Actul normativ prevede îndeplinirea cumulativă a anumitor condiții pentru scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe.

a) Prima condiție esențială pentru scoaterea din funcțiune a unui fond fix constă în faptul că durata sa de serviciu normată să fie expirată. Această condiție este prevăzută în art. 2 alin. 1 și sub o formă expresă și imperativă în art. 11 alin. 1 din decret unde se dispune: „scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe cu durata de serviciu normată neexpirată este interzisă. De la această regulă de bază, decretul la care ne referim, admite, în mod cu totul excepțional, scoaterea din funcțiune a unor fonduri fixe a căror durată de serviciu normată nu este încă expirată și anume:

— când există aprobarea pentru executarea unor obiective noi de investiții ori dezvoltări de capacități existente, al căror amplasament afectează unele fonduri fixe;

— în alte situații temeinic justificate. În ambele aceste cazuri, scoaterea din funcțiune se aprobă prin decret al Consiliului de Stat sau prin decret prezidențial, după distincțiile prevăzute în art. 11 din decretul citat și numai după ce organele și persoanele prevăzute de art. 12 au îndeplinit operațiunile și atribuțiile menționate expres în acest text.

b) A doua condiție prevăzută de art. 2 din decret, constă în uzura avansată a fondului fix. Așadar, nu este suficient ca durata de serviciu normată să fie expirată pentru ca un fond fix să poată fi scos din funcțiune dacă acesta nu prezintă un grad avansat de uzură. Numal dacă uzura este avansată — indiferent din ce cauză (funcționare îndelungată sau întreținere sau exploatare defectuoasă) — se poate propune scoaterea sa din funcțiune, cu precizarea că în cazul în care degradarea sau uzura avansată se datorează gospodării necorespunzătoare, ori neefectuării la timp și în bune condiții a lucrărilor de întreținere și reparații, paguba va fi recuperată de la persoanele vinovate (art. 16).

c) A treia condiție cerută de decret pentru scoaterea din funcțiune a unui fond fix constă în împrejurarea ca acesta să nu mai poată primi o altă destinație sau utilizare în cadrul altor unități socialiste și chiar de către micii meseriași. În scopul asigurării unei eficiente cunoașteri a fondurilor fixe uzate supuse redistribuirii în vederea reutilizării lor, art. 3 alin. 3 din decret obligă titularii de plan din economie să difuzeze listele acestor fonduri fixe altor titulari de plan.

d) Ultima condiție pentru scoaterea din funcțiune a unui fond fix constă în împrejurarea că repararea și modernizarea acestuia să depășească 60% din valoarea sa de înlocuire. Prin valoare de înlocuire se înțelege suma cheltuielilor necesare a se efectua pentru procurarea unui fond fix nou, echivalent celui propus a fi scos din funcțiune, la care se adaugă cheltuielile de transport, montare și punere în funcțiune. Pentru cele la care nu se poate stabili valoarea de înlocuire, aceasta se consideră egală cu valoarea de inventar.

● **Aprobarea volumului fondurilor fixe ce urmează a fi scoase din funcțiune.** În vederea aprobării scoaterii din funcțiune a fondurilor fixe, în cadrul unităților deținătoare se întocmesc — de compartimentele de specialitate — propuneri în acest scop pe baza constatărilor de fapt și în urma unor aprecieri temeinice și riguroase din care să rezulte că cerințele legii sunt îndeplinite. Propunerile trebuie însoțite de organul de conducere colectivă din unitate și apoi se mențin odată cu lucrările de fundamentare a propunerilor de plan la organul ierarhic superior. Propunerile respective vor fi însoțite de măsuri concrete privind valorificarea și recuperarea fondurilor fixe, menționându-se în mod obligatoriu valoarea de inventar și valoarea lor reziduală (adică valoarea ansamblor, subsansamblor, pieselor componente precum și a materialelor valorificabile rezultate din demolare sau dezmembrare, din care se scad cheltuielile efectuate cu scoaterea efectivă din funcțiune) Pentru fondurile fixe de natura utilajelor și instalațiilor cu ciclu lung de fabricație, propunerile de scoaterea din funcțiune se întocmesc și

se prezintă înainte de expirarea duratei de serviciu normate, ținând seama de ciclul lor de fabricație, spre a face posibilă înlocuirea lor în timp util. Organul ierarhic superior va verifica documentația anexată propunerii primite de la unitatea subordonată spre a constata dacă cerințele art. 2 și 3 din decret sunt îndeplinite și va încerca să redistribuie fondurile fixe respective între celelalte unități din subordine. Pentru fondurile fixe rămase neredistribuite va înainta propunerile primite organului central din sistem (minister, alt organ central, comitet executiv al consiliului popular județean și al municipiului București). Primind aceste propuneri, ministerele, organele centrale, comitetele executive le va examina în vederea redistribuirii fondurilor fixe în alte unități (inclusiv cu tehnicitate redusă, cum sînt atelierele școlară, unități cooperatiste, de industrie mică) și chiar micilor meseriași în care scop va difuza la ceilalți titulari de plan cu cel puțin 60 de zile înainte de analiză, listele fondurilor fixe disponibile propuse pentru scoaterea din funcțiune.

Listele cuprinzînd fondurile fixe care nu mai pot fi utilizate în economie și care se propun a fi scoase din funcțiune se înaintează de ministere, alte organe centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene (și al municipiului București) la C.S.P., MATM, C.G.F.F., Ministerul Finanțelor și la Inspectoratul General de Stat pentru Investiții-Construcții.

Volumul fondurilor fixe care se scot din funcțiune desfășurat pe organe și pe categorii se aprobă anual prin decret al Consiliului de Stat, la propunerea organelor centrale menționate mai sus. Volumul aprobat se desfășoară odată cu ceilalți indicatori de plan, pînă la unitățile de bază, pe categorii și tipodimensiuni.

● **Scoaterea efectivă din funcțiune.** În vederea scoaterii efective din funcțiune a fondurilor fixe conducerea unității va dispune întocmirea documentației necesare și alcătuirea comisiei de analiză și avizare a acesteia și de valorificare a materialelor rezultate din dezmembrarea fondurilor fixe.

Documentația trebuie să cuprindă

— nota privind starea tehnică a fondului fix și termenul în care se va face dezmembrarea sau defaectarea;

— devizul estimativ al reparației capitale, din care să rezulte că aceasta depășește 60% din valoarea de înlocuire;

— comunicarea organului central sau local din care să rezulte că fondul fix nu a fost solicitat de alte unități socialiste, în termenul de 60 de zile prevăzut de art. 3 alin. 3 din decret;

— actul constatator al avariei (dacă a fost cazul);

— avizele ministerelor, altor organe centrale sau a unor Inspectorate Generale de Stat, în funcție de natura fondului fix (vezi anexa 1 pct. II nr 3 — 14 inclusiv).

Documentația astfel întocmită se prezintă conducătorului unității de către șeful compartimentului care are în exploatare fondurile fixe ori de alte persoane desemnate special în acest scop

Documentația se supune spre analiză și avizare unei comisii investită cu o asemenea competență specifică. În acest scop, conducătorul unității va purcede la numirea unei comisii cu atribuții specifice, alcătuită — potrivit anexei nr. 1 la decret — din 7 membri și anume: directorul tehnic sau inginerul șef ca președinte; conducătorul compartimentului mecanic sau energetic; inginerul sau tehnicianul constructor; conducătorul compartimentului financiar-contabil; muncitori de înaltă calificare; delegatul organelor financiar-bancare: alți specialiști. La centrale și unitățile asimilate acestora, pentru fondurile fixe ale unităților subordonate, comisia se compune din 5 membri și anume: directorul tehnic, președinte; conducătorul compartimentului mecanic sau energetic; conducătorul compartimentului financiar — contabil; un inginer constructor; delegat al organelor financiar-bancare; alți specialiști. În cazul cînd întreprinderile și centralele au în componența lor unități cu autogestione eco-

nomico-financiară fără personalitate juridică situate la distanțe mari, se pot numi și la aceste unități comisii de analiză și avizare a documentației, compuse din 7 membri completeți cu un delegat al întreprinderii sau centralei respective. Lucrările documentare ale comisiilor se asigură de un secretar desemnat de președinte dintre membrii acestora. Comisia are obligația de a analiza și aviza scoaterea efectivă din funcțiune a fondurilor fixe. Potrivit cap. I pct. 10 din anexa nr. 1 a decretului, comisiile verifică la fața locului starea fondurilor fixe, îndeplinirea condițiilor de scoatere din funcțiune și realitatea datelor cuprinse în documentație. Comisia consemnează într-un proces-verbal constatările și concluziile sale, care se depune conducătorului unității în termen de 5 zile de la primirea documentației complete. În cazul în care sînt necesare unele analize tehnice la cererea președintelui comisiei, conducătorul unității poate prelungi acest termen cu cel mult 10 zile (adică în total 15 zile). După primirea avizului comisiei, conducătorul îl supune spre dezbateri și însușire organului colectiv de conducere din unitate. Lista cuprinzînd fondurile fixe ce urmează a fi scoase efectiv din funcțiune se afișează în unitățile deținătoare și pe secții, spre a fi examinată de întregul colectiv de oameni ai muncii. În vederea găsirii unor eventuale noi posibilități de folosire a acestora, în cadrul unităților. Afișarea listei se va face timp de două săptămîni și cu cel puțin 15 zile înainte de aprobarea scoaterii efective din funcțiune.

După ce avizul comisiei a fost însușit de organul de conducere colectivă din unitate și dacă după aflșarea listei fondurilor fixe ce urmează a fi scoase efectiv din funcțiune nu s-au găsit noi posibilități de folosire, se va proceda la aprobarea scoaterii lor efective din funcțiune. Aprobarea este de competența următoarelor organe, în raport de valoarea unitară de inventar a fondului fix:

— pentru valoare ce nu depășesc 100.000 lei; adunările generale a oamenilor muncii din întreprinderile de gradul II-IV și se confirmă de organul de conducere al centralei;

— pentru valori ce nu depășesc 300.000 lei, adunările generale a oamenilor muncii din întreprinderile de gradul I și special și se confirmă de organul de conducere colectivă al centralei;

— pentru valori ce nu depășesc 500.000 lei (la fondurile fixe proprii și ale unităților subordonate), adunările generale a oamenilor muncii din centrale și unități asimilate acestora și se confirmă de organul de conducere colectivă a unității în a cărei subordonare se află centrala;

— pentru valori ce nu depășesc 5 milioane lei, consiliul de conducere al ministerului, al celorlalte organe centrale sau comitetul executiv al consiliului popular județean sau al municipiului București, după caz, și se confirmă de Consiliul de Miniștri;

— pentru valori ce depășesc 5 milioane lei, Consiliul de Miniștri, la propunerea titularilor de plan și a celorlalte organe ale administrației de stat, prevăzute de art. 8 din decret, și al băncilor finanțatoare, pe baza verificării acestora la unitățile care le au în administrare.

Scoaterea efectivă din funcțiune se poate efectua și în anul următor celui pentru care s-a dat aprobarea.

După obținerea aprobării de scoatere efectivă din funcțiune a fondului fix se procedează la dezmembrarea acestuia de către întreprinderile prevăzute în anexa nr. 2 a decretului. Întreprinderile trebuie să ia măsuri de valorificare eficientă a ansamblelor, subansamblelor și pieselor componente.

Dr. C. JORNESCU

ÎN LUNA AUGUST

in centrele de difuzarea presei:

probleme locative și de administrare a imobilelor

● drepturile și obligațiile
locatarilor

● atribuțiile președintelui,
cenzorilor
și ale administratorului

● gestionare, evidență
și control

● legislație și practică
judecătorească

editată de

1982

Revista
ECONOMICĂ

Declasarea bunurilor materiale

În capitolul II al Decretului nr. 49/1982 (publicat în B. Of. nr. 18 din 16 februarie 1982) s-a dat o nouă reglementare problemei declasării unor bunuri materiale din administrarea unităților socialiste de stat, înlocuindu-se reglementările anterioare privitoare la declasarea și casarea bunurilor, conținute în Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 771/1962. Vom prezenta, în continuare, prevederile din noul act normativ ce trebuie avute în vedere la nivelul unităților economice

1. Reglementări cu caracter general

Bunurile materiale — altele decât fondurile fixe (pentru care reglementările de scoatere din funcțiune sînt conținute în cap. I al decretului) pot fi propuse, în mod excepțional, pentru declasare, dacă nu mai pot fi folosite datorită schimbării procesului tehnologic sau sistării fabricației și care datorită păstrării îndelungate s-au degradat parțial sau total. Prin declasarea bunurilor materiale se înțelege: a. trecerea bunurilor într-o clasă de calitate, cu reducerea corespunzătoare a prețului; b. scoaterea din uz a bunurilor degradate, care nu mai pot fi folosite decât prin demontare sau dezmembrare ori cel mult ca materiale refolosibile. Bunurile materiale degradate care nu mai pot fi refolosite sub nici o formă vor fi scăzute din gestiune și vor afecta costurile de producție sau cheltuielile de circulație. Este interzisă degradarea sau distrugerea materialelor și produselor refolosibile, cu excepția cazurilor prevăzute de lege (art. 18).

Propunerile de declasare a bunurilor materiale se prezintă în scris, conducătorului unității, pe baza documentației întocmită în acest scop, de către: a. conducătorul compartimentului de producție sau pregătire a fabricației; b. conducătorul compartimentului mecanic sau energetic; c. gestionarul de bunuri materiale, precum și de alte persoane desemnate în acest scop; d. comisiile sau subcomisiile de inventariere. Analiza și avizarea propunerilor de declasare se efectuează de către comisiile numite de conducătorul unității socialiste de stat. Organul de conducere colectivă al unității socialiste de stat hotărăște asupra propunerii de declasare a bunurilor materiale, avizate de comisia constituită în acest scop. Declasarea bunurilor materiale înainte de aprobarea propunerilor de către organele competente este interzisă (art. 19 și pct. 1 din anexa nr. 3).

Competențele de aprobare a propunerilor de declasare a bunurilor materiale aparținînd unităților economice de stat se stabilesc pentru fiecare unitate în parte în limita următoarelor plafoane anuale: a. de adunarea generală a oamenilor muncii din întreprinderile de gradul II—VI și se confirmă de organul de conducere colectivă al centralei, pînă la 20 000 lei; b. adunarea generală a oamenilor muncii din întreprinderile de gradul I și special și se confirmă de organul de conducere colectivă al centralei, pînă la 50 000 lei; c. adunarea generală a oamenilor muncii din centrale și unități asimilate acestora, pentru bunurile din gestiunea unităților subordonate și se confirmă de organul de conducere colectivă al ministerului, respectiv al organului central sau local, pînă la 100 000 lei; d. consiliul de conducere sau al ministerului, respectiv al celorlalte organe centrale, precum și comitetul executiv al consiliului popular județean și al municipiului București, pentru bunurile din gestiunea unităților subordonate, pînă la 200 000 lei. Propunerile de declasare care depășesc 200 000 lei se aprobă de Consiliul de Miniștri, la propunerile titularilor de plan, cu avizul MATMCGFF, MF și al

băncilor finanțatoare, pe baza verificării acestora la unitățile care le au în administrare. (art. 20).

Diferențele valorice rezultate în urma declasării bunurilor materiale la unitățile economice se includ în cheltuielile de producție sau circulație, după caz, în grupa de cheltuieli neproductive. Diferențele valorice rezultate în urma declasării pieselor de schimb sau a materialelor procurate pentru lucrările de investiții care se execută în regie se acoperă de unitățile respective din fondurile de investiții, iar diferențele rezultate la cele procurate din fondurile cu destinație specială se suportă din aceste fonduri. (art. 21).

Materialele și produsele refolosibile rezultate din operațiunea de declasare a bunurilor materiale pentru care se întocmesc balanțe materiale și este organizată potrivit legii, colectarea și valorificarea prin unități de stat specializate, vor fi predate acestora în termen de 30 de zile de la data aprobării declasării. Alte materiale și produse refolosibile pot fi reținute pentru satisfacerea unor nevoi proprii ale unității sau pot fi valorificate în sectorul socialist, cu înregistrarea gestionară a cantităților rezultate și consumate. (art. 23).

2. Comisiile de analiza și avizarea propunerilor de declasare a bunurilor materiale

Conform prevederilor art. 19, alin. 2 și anexei nr. 3, pct. 3 din decret, se instituie în toate unitățile, economice sau bugetare și la toate nivelurile organizatorice, comisiile de analiza și avizarea propunerilor de declasare a bunurilor materiale.

La întreprinderi, centrale și unități asimilate acestora, comisia se compune din cel puțin 7 membri și anume: — conducătorul compartimentului tehnic, președinte; — conducătorul compartimentului financiar — contabil; — șeful laboratorului de analize fizico-chimice; — inginerul sau tehnicianul constructor ori merceologul sau specialistul în calitate materialelor; — muncitorii de înaltă calificare; — delegatul organelor financiar-bancare. Asemenea comisii, completate cu un delegat al întreprinderii sau centralei tutelare, se pot numi și la unitățile cu autogestiune economico-financiară fără personalitate juridică situate la distanțe mari. Pentru subunitățile care își desfășoară activitatea în străinătate comisia se compune din cel puțin 3 persoane din cadrul acestora și un delegat al subunității coordonatoare din fiecare țară, dacă este cazul.

La ministere, celelalte organe centrale de stat, consilii populare județene și al municipiului București, comisia se compune din cel puțin 5 membri și anume: — conducătorul compartimentului administrativ, președinte; — conducătorul compartimentului financiar-contabil; — trei specialiști din cadrul unității — delegați ai MF și organelor financiar-bancare.

La consiliile populare municipale, orașenești și comunale, comisia se compune din: — secretarul comitetului sau biroului executiv al consiliului popular, președinte; — contabilul; — delegatul organelor financiar-bancare; un specialist din cadrul unității.

La unitățile bugetare, componența detaliată a comisiilor este prevăzută la pct. e) și f) din anexa nr. 3 la decret.

Lucrările comisiei se efectuează de un secretar numit de președinte dintre membrii acesteia. Propunerea de declasare a bunurilor materiale se predă comisiei, care verifică la fața locului, în prezența gestionarului, starea materialelor propuse pentru declasare, realitatea datelor cuprinse în documentația prezentată, precum și dacă degradarea nu este datorată gospodăririi, depozitării, conservării manipulării necorespunzătoare. Constatările și concluziile comisiei se consemnează în procesul-verbal de declasare a bunurilor materiale, care se depune la conducerea unității în termen de 5 zile de la primirea documentației complete. Organul de conducere colectivă hotărăște asupra

propunerii de declasare a bunurilor materiale, avizate de comisie. Propunerea însușită de organul de conducere colectivă, care depășește competența de aprobare a acestuia, se înaintează organului ierarhic superior. În termen de 2 zile de la primirea procesului-verbal avizat de comisie. (pct. 4).

Organul ierarhic superior poate dispune efectuarea, de către comisia proprie, a unor verificări suplimentare la locul de depozitare ori completarea documentației cu alte elemente considerate necesare, după caz. Pe baza concluziilor și propunerilor comisiei proprii, organul de conducere colectivă al organului ierarhic superior hotărăște asupra propunerii de declasare a bunurilor materiale în termen de 10 zile de la data primirii documentației. Propunerea însușită de organul ierarhic superior, care depășește competența de aprobare a acestuia, se înaintează titularului de plan tot în termen de 10 zile. (pct. 5).

Analiza și avizarea propunerii de către comisia constituită la nivelul ministerelor și celorlalte organe centrale și locale, precum și aprobarea propunerii, se efectuează în termen de 15 zile de la data primirii documentației. (pct. 6).

Ori de câte ori comisia de analiză și avizare a propunerii de declasare a bunurilor materiale, precum și organele de conducere colectivă, nu-și însușesc aceste propuneri, vor da indicații concrete cu privire la folosirea materialelor (pct. 7).

După obținerea aprobării, operația de declasare se efectuează în prezența comisiei sau cel puțin 2 delegați numiți de conducerea unității. Rezultatele operațiunii de declasare se consemnează într-un proces-verbal care se depune la conducerea unității. (pct. 8).

3. Documentația privind propunerile de declasare a bunurilor materiale

Prevederile referitoare la întocmirea și conținutul documentației ce trebuie să însoțească propunerile de declasare vizate de șefii compartimentelor care le-au avut în administrare sînt redată în anexa nr. 3, pct. 2, din decret.

Documentația va cuprinde: a. o notă justificativă cu arătarea situației materialelor, descrierea degradării (starea fizică și cauzele degradării), proveniența și timpul de cînd sînt deținute precum și motivele pentru care se propun a fi declassate; b. o specificație cu denumirea bunurilor materiale, numărul de cod (simbol), unitatea de măsură, cantitatea, prețul de înregistrare, materialele recuperabile (cantități și valori), la care se anexează următoarele documente:

Pentru medicamente de uz uman sau veterinar, după caz: — buletine de analiză; — avizul organului sanitar, respectiv veterinar, județean sau al municipiului București; — listele cuprinzînd medicamentele respective; — actul prin care s-a dispus interzicerea consumului și retragerea din circulație.

Pentru cărți, reviste și publicații: — lista cărților, revistelor și publicațiilor cu conținutul depășit.

Pentru prototipuri și modele experimentale ale mașinilor și utilajelor care nu au dat rezultate: — documentul în care s-a consemnat rezultatul experimentării; — avizul organului ierarhic superior sau al CNST, după caz.

Pentru proiecte și documentații tehnice privind produsele noi: — avizul comisiei de omologare și al organului tehnic superior; — dispoziția de anulare sau sistare a fabricării produsului.

Pentru animale, păsări și coloniile de albine: — avizul organului veterinar din care să rezulte că acestea sînt nevindecabile.

Pentru materiale: — actul prin care s-a dispus schimbarea procesului tehnologic, respectiv sistarea producției; — comunicarea organului ierarhic central din care să rezulte că nu au fost solicitate de alte unități sociale.

N. TRIFAN

transporturi

Transporturi de cereale. Pierderi de greutate pe timpul transportului datorită naturii mărfii. Localizarea. Răspunderi

Este cunoscut că potrivit art. 76 din Regulamentul de transport pe calea ferată din 1929, pentru mărfurile care din cauza însușirilor proprii pierd din greutate pe timpul transportului, cărașul răspunde numai pentru lipsa de greutate care depășește procentul de 2% pentru mărfurile enumerate în text, respectiv 1% din greutate pentru toate celelalte mărfuri uscate.

Practica arbitrală a fost consecventă în aplicarea menționatului text, cu precizarea că este înlăturată răspunderea cărașului în limitele procentelor menționate din greutate, numai în situațiile în care lipsa nu se datorează unor cauze culpabile cărașului (sustrageri, scurgeri etc.).

Prin regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 art. 43 s-a stabilit o prevedere de principiu în sensul că „pentru mărfurile care din cauza anumitor însușiri proprii sînt supuse pierderii din greutate în timpul transportului, cărașul răspunde numai pentru partea lipsă din greutate care depășește procentele de pierdere prevăzute în actele normative în vigoare, referitoare la transporturi”.

Pentru transporturile pe calea ferată există actul normativ la care ne-am referit mai sus, prin care s-au precizat atît produsele care sînt supuse unor pierderi pe timpul transportului cît și procentele de pierdere.

Pentru celelalte modalități de transport — auto și apă — la data apariției normei de principiu din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, reprodușă, existau în vigoare prevederile H.C.M. nr. 1763/5.09.1952, în sensul că rora pentru transporturile de cereale, leguminoase, semințe oleaginoase și semințe furajere la transportul pe apă procentul de pierdere datorită naturii mărfurilor arătate, a fost stabilit la 1%, iar pentru transportul auto 0,5%.

Prin H.C.M. nr. 230/25.XII.1979 a fost abrogată expres H.C.M. nr. 1763/5.09.1952, situație în care, norma de principiu din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, nu a mai avut corespondent de aplicare decît pentru transportul pe calea ferată prin art. 76 din Regulamentul de transport din 1929, pentru transporturile auto și pe apă ne mai existînd acte normative prin care să fie stabilite procente de pierdere pe timpul transportului datorită naturii mărfii.

În aceste condiții de reglementare, practica arbitrală a fost confruntată cu situații în care pentru transporturile auto și navale, s-a cerut prin extindere a se aplica prevederile Regulamentului de transport C.F.R. și pentru aceste modalități de transport, invocîndu-se dispozițiile art. 43 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959.

Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 1843 din 31.08.1981 (nepublicată) a reținut punctul de vedere potrivit căruia pierderea de greutate de 1% prevăzută la art. 76 din Regulamentul de transport C.F.R. din 1929, este aplicabilă și transporturilor auto potrivit dispozițiilor art. 43 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959.

Același punct de vedere a fost menținut însă, nuanțat și prin Decizia PAS nr. 538 din 31.03.1982 (nepublicată), în sensul că atunci cînd din actele de constatare la primirea produsului — în speță porumb — rezultă aceeași umiditate ca la expediție sau umiditate mai mare arbitrajul urmează să stabilească dacă este cazul să se facă aplicarea prevederilor art. 43 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959.

Problema pe care o examinăm, reclamă o analiză sînt juridică cît mai ales economică, în contextul intereselor

eale a factorilor care participă la deplasarea mărfurilor i mai ales pentru prevenirea unor consecințe economice negative.

Sintem intrutotul de acord că pentru transportul pe cale ferată există concordanță între prevederile Regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 și actul normativ care a stabilit procentele de pierdere din greutate a mărfurilor pe calea ferată, respectiv Regulamentul de transport CFR din 1929.

Cu privire însă la celelalte modalități de transport — ne referim la transporturile auto și pe apă a cerealelor — considerăm că după abrogarea HCM nr. 1763/5.09.1952 prin HCM nr. 230/25.XII.1979, nu mai este posibilă aplicarea prevederilor art. 43 din HCM nr. 941/59 combinate cu art. 76 din Regulamentul de transport din 1929 pentru calea ferată.

Regulamentul aprobat prin HCM nr. 941/1959 stabilește într-adevăr norma de principiu că pentru mărfurile care din cauza anumitor însușiri proprii sînt supuse pierderii din greutate pe timpul transportului, cărașul răspunde numai pentru partea de lipsă din greutate care depășește procentele de pierdere prevăzute de actele normative în vigoare, referitoare la transporturi. Textul stabilește deci, pe de-o parte, răspunderea limitată a cărașului, în sensul că pentru procentele prevăzute în acte normative, referitoare la transporturi acesta nu răspunde, apoi, pe de altă parte, că prin actele normative se stabilesc respectivele procente.

În cazurile în care nu sînt stabilite prin acte normative asemenea procente de pierdere, se pune problema dacă invocîndu-se prevederile art. 43 din Regulamentul aprobat prin HCM nr. 941/1959, poate stabili aceste procente organul arbitral, substituindu-se organului legislativ de la caz la caz?

Din deciziile PAS de referire, rezultă un răspuns negativ la această întrebare, atunci cînd se face referire la aplicarea și pentru transporturile auto a procentelor de greutate din Regulamentul de transport CFR. Dacă răspunsul este just cu privire la incompetența organelor arbitrale de a stabili asemenea procente, pe aceeași linie de gîndire, considerăm că nu-i posibilă nici extinderea prevederilor Regulamentului de transport CFR la modalitățile de transport auto și naval, extindere care din punct de vedere economic nu s-ar putea reține pentru o serie de considerente, noi referindu-ne numai la 2 esențiale: în cazul transporturilor pe apă, în general umiditatea cerealelor crește datorită mediului în care se efectuează transportul și astfel greutatea acestor produse crește și nu scade, iar la transporturile-auto datorită distanțelor mici de transport, greutatea acestora nu poate fi influențată. Acestea au fost de altfel rațiunile pentru care prevederile HCM nr. 1763/5.09.1952 au fost abrogate.

Decizia PAS nr. 538/31.03.1982 pune însă în discuție situațiile în care prin compararea umidității porumbului la încărcare și la descărcare nu ar rezulta diferențe sau umiditatea la destinație ar fi mai mare, dacă este cazul a se analiza în ce măsură se mai pot invoca prevederile art. 43 din HCM nr. 941/1959.

Îndrumarea din această decizie P.A.S. are în vedere corectarea la destinație a diferențelor de greutate rezultate din diferența de umiditate intervenită pe timpul transportului, în raport cu aceea stabilită la încărcare. Dacă umiditatea este identică sau mai mare decît aceea stabilită la expediție prin certificatul de calitate, produsul nu a pierdut din greutate pe timpul transportului din cauza naturii mărfii, astfel că eventuala lipsă constatată la destinație se explică prin alte cauze decît natura mărfii și într-adevăr ar fi greșit să se exonereze de răspundere cărașul pe această motivație (cauză).

Prevederea din art. 43 Regulamentul aprobat prin HCM nr. 941/1959 și din art. 67 a Regulamentului de transport CFR, se întemeiază pe o prezumție de pierdere din greutate pe timpul transportului datorită naturii mărfii prezumție care poate fi combătută prin dovezi contrarii, ca spre exemplu sustrageri, scurgeri pe timpul transportului,

sau așa cum reține Decizia P.A.S. menționată, aceeași umiditate sau mai mare decît la expediție.

Decizia de referire evidențiază importanța verificării elementelor din certificatul de calitate care influențează greutatea și modificarea acesteia pe timpul transportului datorită naturii mărfii și în primul rînd umiditatea la cereale sau corpurile strălne, elemente care corect determinate, stabilesc cauzele reale ale lipsurilor cantitative. Exonerarea automată de răspundere a cărașului pentru diferența de greutate de 1% fără a se analiza prin procesele verbale de constatare, a elementelor componente ale determinării cantității și încărcarea gestiunii beneficiarilor cu asemenea diferențe, pot constitui subtile mijloace de sustragere fie la căraș fie la destinatar de aceea îndrumarea din decizie de a se determina și calcula raportul — diferență umiditate, diferență greutate — și în funcție de rezultat de a se aprecia dacă este cazul aplicării art. 43 din Regulamentul aprobat prin HCM nr. 941/1959, evidențiază contribuția organelor arbitrale la combaterea sustragerilor și stabilirea cauzelor reale a lipsurilor în circulația mărfurilor.

Iulian LASCU
Arbitrajul de Stat interjudețean
Constanța

raportul de muncă

Virsa de pensionare

Pensia pentru munca depusă și limită de vîrstă se stabilește, de regulă, la împlinirea vîrstei de 62 ani, bărbați, și 57 ani, femeile.

Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale și asistența socială prevede însă și unele situații derogatorii cînd pensia pentru munca depusă se poate stabili și la alte vîrste. Astfel:

1. Personalul muncitor care are o vechime în muncă de cel puțin 30 de ani, bărbați, și 25 de ani, femeile, poate cere înscrierea la pensie și la împlinirea vîrstei de 60 de ani, bărbații, și 55 ani, femeile.

2. Persoanele care au lucrat efectiv cel puțin 20 ani în locuri care, potrivit legii, se încadrează în grupa I-a de muncă, sau cel puțin 25 ani în grupa II-a, au dreptul să fie înscrise la pensie la împlinirea vîrstei de 52 ani pentru grupa I și 57 ani pentru grupa a II-a, bărbații, și la împlinirea vîrstei de 50 ani, pentru grupa I-a și de 52 de ani pentru grupa a II-a femeile. Atunci cînd solicită expres înscrierea la pensie, o pot face însă la împlinirea vîrstei de 50 ani, atît femeile cit și bărbații care au lucrat în grupa I-a și la 55 ani bărbații și 50 ani femeile care au lucrat în grupa II-a de muncă.

Prin Decretul nr. 215/1979 a fost reglementată încadrarea în grupele I și II de muncă, în vederea pensionării.

În grupa I-a de muncă se încadrează, cu caracter permanent, minerii și celelalte categorii de personal care lucrează în subteran; personalul care execută prelucrarea minereurilor radioactive; scafandrii și șesonierii personalului de la platformele de foraj marin, anumite categorii de personal navigant din aviația civilă care efectuează numărul de ore de zbor minim prevăzut în anexa de decret. În afara acestor categorii de personal mai sînt și altele expres enumerate de art. 2 din decret.

În grupa II de muncă se încadrează cu caracter permanent minerii și celelalte categorii de personal care lucrează în subteran în minele de sare, personalul navigant din aviația civilă care realizează cel puțin 50% din numărul de ore de zbor prevăzute pentru cei ce se încadrează în grupa I de muncă Decretul mai enumeră, limitativ și alt personal muncitor (care se încadrează în grupa II-a de muncă)

Persoanele care au vechimea în muncă (30 ani, bărbații, și 25 ani, femeile, prevăzută de lege și au lucrat e-

fectiv cel puțin 15 ani în locurile încadrate în grupa I-a de muncă sau cel puțin 20 de ani în locurile încadrate în grupa II-a de muncă a dreptul, la cerere, să li se reducă vârsta de pensionare în mod proporțional cu anii lucrați, dar nu mai puțin de 52 ani pentru grupa I și de 57 ani pentru grupa II bărbații sau la 50 ani pentru grupa I-a și 52 de ani pentru grupa a II-a femeile. Persoanele care au lucrat mai puțin în grupele I sau II de muncă nu li se poate reduce vârsta de pensionare. Dacă au lucrat cel puțin 5 ani, beneficiază de un spor de vechime de 6 luni pentru grupa I-a și trei luni pentru grupa II-a.

3. Femeile cu o vechime în muncă de 25 ani, care au născut cel puțin 3 copii și i-au crescut până la vârsta de 10 ani, pot cere pensionarea la împlinirea vârstei de 54 ani — pentru trei copii, la 53 ani pentru 4 copii și la 52 ani pentru 5 copii sau mai mulți.

Pentru personalul artistic sînt, de asemenea, prevăzute unele reduceri ale limitei de vîrstă (soliste balet, acrobați, solisti vocali, artiști de circ etc.).

4. În sfîrșit, o altă categorie de personal care beneficiază de reducerea vârstei de pensionare o constituie nevătătorii care pot fi pensionați la 50 ani bărbații și 45 ani femeile.

5. Legea prevede și o situație de excepție cînd vînta de pensionare este mai mare și anume de 65 de ani, bărbații și 60 de ani, femeile, și anume pentru profesorii și conferențiarilor din învățămîntul superior, precum și pentru cercetătorii științifici principali I și II care au o vechime în muncă de cel puțin 30 de ani, bărbații și 25 ani, femeile. La cerere, personalul universitar și de cercetare sus menționat, poate fi pensionat și la vînta de 62 ani, bărbații și 57 ani, femeile.

S. IOAN

Răspunderea disciplinară a membrilor organelor de conducere colectivă

Responsabilitatea constituie un element fundamental, intrinsec și inseparabil a actului de decizie. Așa fiind, este firesc ca în contextul ansamblului de măsuri de întărire a autoconducerii muncitorești și a autonomiei economico-financiare a întreprinderii, răspunderea membrilor organelor de conducere să primească noi valențe și o importanță crescîndă. În cele ce urmează ne vom referi la răspunderea disciplinară a membrilor organelor de conducere colectivă deoarece răspunderea lor materială a fost prezentată mai des în literatura juridică de specialitate, inclusiv în paginile Suplimentului.

În activitatea ce o desfășoară în cadrul organelor de conducere colectivă, unele persoane încadrate în muncă pot săvîrși anumite fapte care să prezinte elementele constitutive ale unei abateri disciplinare. Într-adevăr, prin încadrarea sa în colectivul de muncă al unei unități socialiste și prin semnarea contractului de muncă, cel în cauză își asumă și obligația de a participa nemijlocit la conducerea întreprinderii și la administrarea patrimoniului încredințat acesteia (art. 1 alin. 2 din Legea nr. 5/1978). În executarea acestei obligații, persoana încadrată în muncă, exercitîndu-și mandatul primit de a conduce unitatea în calitate de membru al organului de conducere colectivă poate săvîrși anumite abateri disciplinare prin neîndeplinirea sau încălcarea îndatoririlor și sarcinilor sale. Cînd fapta săvîrșită intrunește în mod cumulativ elementele cerute de lege pentru existența abaterii disciplinare, nu există nici un temel legal ca autorul să fie apărut de răspundere disciplinară. Chiar legea (art. 100 alin 1 din Codul muncii) prevede că încălcarea cu vinovăție de către persoana încadrată în muncă — indiferent de funcția sau postul ce ocupă — atrage răspunderea disciplinară, iar în art. 136 alin. 3 din Codul muncii și art. 20 din Legea nr. 1/1970 este prevăzută expres o abatere disciplinară speci-

fică activității de conducere (ne referim la cazul cînd la cu rea credință măsura desfacerii contractului de muncă).

Condițiile și criteriile răspunderii disciplinare sînt aceleași indiferent că activitatea prejudiciabilă s-a prestat în comun sau de unul singur.

Răspunderea disciplinară fiind strict personală, este trasă avîndu-se în vedere, în concret, atitudinea fiecărui membru din organul colectiv de conducere față de hotărîrea adoptată sau măsura luată.

Potrivit prevederilor cuprinse în art. 14 alin. 3 și 4 din Legea nr. 1/1970, coroborate cu cele ale art. 12 lit. i din Regulamentul de organizare și funcționare a organelor de conducere colectivă din întreprinderi, aplicarea sancțiunii disciplinare este de competența consiliului oamenilor muncii din unitate. Pentru persoanele numite în funcție în bază hotărîrii organului ierarhic superior, sancțiunea se aplică de acel organ. În cazul în care abaterea disciplinară a fost săvîrșită de șeful compartimentului C.T.C. din unitate, este necesar și acordul organelor de specialitate astfel cum prevede art. 43 din Legea nr. 7/1977 și art. 72 din Legea nr. 8/1977.

Deoarece existența răspunderii disciplinare este condiționată de existența raportului de muncă, concretizat printr-un contract de muncă dintre unitate și persoana încadrată, și funcționează numai în cadrul unor asemenea raporturi juridice de muncă, cei care nu sînt încadrați în unitate nu pot fi sancționați disciplinar. Este știut că în baza art. 35 alin 2 din Legea nr. 5/1978, în consiliul oamenilor muncii pot fi numite și persoane din afara întreprinderii. Întrucît între aceste persoane și unitate nu există contract de muncă, ele nu pot fi sancționate disciplinar.

J. COSTIN

INTREPRINDEREA MECANICĂ — VASLUI

Str. Metalurgiei Nr. 4

Telefoane : 13570, 13573, 13571, 13574, 13572, 13575

Prefix 983

Offeră pe bază de comandă fermă următoarele produse :

- produse ALA — uși și obloane metalice de toate tipodimensiunile
- filtre de aer tip P.P.F.
- mecanisme de rotire și tobe simple — reductoare ce se pot utiliza ca piese de schimb pentru automacarale AM5
- VHR — ventilatoare helicoidale reversibile cu rotoare de aluminiu utilizate la aerisirea încăperilor de tip :
 - VHR 400
 - VHR 500
 - VHR 630
 - VHR 710
 - VHR 800
 - VHR 1000
- U.C.R. — utilaj refractar — toate tipodimensiunile
- Utilaj construcții case (tipare tip „E” stg ; „E” dr.
- tipar atic A27-1 ; A30-1 ; A33-1 ; A33-2 ; A36-2 ; A54-1a.
- tipar rampă R3 T1141/1 ;
- tipar ventilație V1T-1141 ; T1141/1 VF1140 V7dr, V9a dr. T1141/1 ;
- echipament panou 154-1-4362-0 ; — UP 4359 ; 154-2d dr. UP 4373 ; UP4371 ; UP4374.

actică arbitrală — decizii ale primului arbitru de stat

EPARAȚII — PLAȚI — PENALITĂȚI

● **Livrare produse nerepartizate centralizat. Lipsă repartiții pentru materia primă — Consecințe.** În condițiile în care încheierea contractului de către furnizor este la latitudinea acestuia deoarece produsele ce formează obiectul contractului nu sînt prezente în nomenclatorul produselor pentru care se elaborează balanțe și deci contractarea și livrarea lor se face prin acordul de voință al părților, furnizorul are obligația să se asigure în prealabil de obținerea repartițiilor de materii prime dirijate și să accepte contractarea produselor finite, în măsura în care acestea le puteau realiza. Ca urmare, în situația în care produsele contractate nu sînt repartizate centralizat, lipsa repartițiilor de materie primă, nu este de natură să ducă la exonerarea de răspundere a furnizorului pentru neexecutarea obligațiilor asumate prin contract. (Dec. PAS 1026/1982).

● **Livrări succesive. Desocotire finală.** În raporturile dintre unitățile și organizațiile socialiste, instituția de compensație ca mijloc de stingere a obligațiilor nu este în principiu aplicabilă. Dacă după o serie de livrări succesive a căror plată, s-a efectuat imediat pe baza datelor furnizorului, survin unele modificări după terminarea unei etape de livrare, nu ne aflăm în prezența unei compensații, în sensul dispozițiilor art. 1143 și urm. Cod civil, ci a unei decontări finale. (Dec. PAS 969/1982).

● **Contract nul. Lipsă răspundere pentru plata de penalități de întârziere în decontarea prețului.** Potrivit prevederilor art. 98 din Legea finanțelor 9/1972, sînt interzise angajarea de cheltuieli, contractarea de lucrări ori de livrări pentru investiții, înainte de includerea lor în planul național unic de dezvoltare economică și aprobarea documentației tehnice, economice, potrivit legii, precum și începerea de lucrări, înainte ca organele bancare să se fi pronunțat asupra legalității acestor cheltuieli. (Decizia PAS 956 din 29 aprilie 1982).

● **Livrări de mărfuri către CAP-uri și asociații economice intercooperatiste. Neasigurarea posibilităților de plată. Consecințe.** Potrivit prevederilor art. 163 din Legea finanțelor nr. 9/1972, livrările de mărfuri pentru cooperativele agricole de producție și asociațiile economice intercooperatiste se fac numai după ce unitățile economice furnizoare se asigură de posibilitățile de plată ale acestor cooperative și asociații. Pct. 20 din Normele metodologice privind efectuarea

plăților între unitățile socialiste precizează că unitățile agricole cooperatiste folosesc pentru asigurarea plății mărfurilor aprovizionate adevărîntă de disponibil sau scrisori de comunicare creditelor aprobate. La pct. 8 din anexa 5, la Normele citate se precizează, de asemenea, că pentru livrările de mărfuri către unitățile agricole cooperatiste se primesc dispoziții de încasare la bancă numai dacă sînt însoțite de adevărîntă de disponibil sau scrisori de garanție. Practica arbitrală s-a pronunțat că în situațiile cînd furnizorul efectuează livrări cu încălcarea prevederilor dispozițiilor legale susmenționate, nu i se cuvin penalități de întârziere în decontarea prețului mărfurilor livrate. (PAS 935/1982).

● **Nelivrare produse. Obligație determinată pentru executarea livrării, neindeplinită de beneficiar. Lipsă răspundere furnizor.** În situația în care prin contract, beneficiarul își asumă o obligație determinată pentru livrarea produselor, pe care nu și-o îndeplinește, din care cauză furnizorul este împiedicat să efectueze în termen livrarea produselor, nu poate fi antrenat, răspunderea furnizorului, prin plata de penalități de întârziere, potrivit dispozițiilor Legii nr. 71/1969. (Decizia PAS 988 din 29 aprilie 1982).

AMBALAJE

● **Livrarea de produse în ambalaje asigurate de furnizor, din operațiunile de restituire și de la producător.** În cazul cînd obligațiile contractuale de livrare a unor produse nu sînt condiționate, în mod necesar, de punerea în prealabil la dispoziție a ambalajelor de către beneficiar, nu este exonerat furnizorul de răspundere pentru nelivrare. Împrejurarea că produsele se livrează în ambalaje asigurate din operațiunile de restituire și de la producător, se referă doar la modul de aprovizionare în timp cu ambalaje urmînd ca pentru restanțele de ambalaje să se pretindă penalitățile legale specifice (de întârziere ori nelivrare cit și pentru nerespectarea în termen a ambalajelor). În această situație, restanțele de produse nu se datorează culpei beneficiarului, ci furnizorului, care trebuie să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea executării obligațiilor de livrare a produselor contractate. (Dec. PAS 931/1982).

● **Livrări de produse în condiții de ambalare neadecvate, nepaletizate, cu etichetări necorespunzătoare etc. Consecințe.** Potrivit prevederilor art. 124 lit. a, d și e și art. 138 lit. g din Legea 14/1971 cu privire la gospodărirea resurselor materiale a fonduri-

lor fixe și aprovizionarea tehnicomaterială, furnizorul are obligația să procedeze la modernizarea și perfecționarea ambalajelor și ambalării produselor, extinderea tipurilor eficiente de ambalaje care se întrebuintează repetat, realizarea de ambalaje rezistente la transport, manipulare și depozitare. Furnizorul are, de asemenea, obligația de a stabili modalități de ambalare și de formare a unităților de încărcătură în funcție de caracteristicile tehnice ale sistemelor de manipulare, transport, depozitare și distribuție pe întregul parcurs al produselor, pînă la beneficiari și de a proceda la paletizarea și containerizarea transportului. Față de cele de mai sus și stabilindu-se într-un litigiu că întârzierea plății prețului produselor livrate a fost determinată de nerespectarea dispozițiilor legale susarătate de către furnizor, Arbitrajul a respins pretențiile acestuia la penalități. (Dec. PAS 928/1982).

● **Compensație produse-ambalaje. Inadmisibilitate în raporturile dintre organizațiile socialiste.** Beneficiarul unor produse primite, nu poate reține din prețul datorat și facturat de furnizor, contravaloarea unor ambalaje livrate în alt an de plan furnizorului și neachitate de acesta. Prin acest fapt ar opera o compensație ce este inadmisibilă în raporturile dintre organizațiile socialiste, ca mijloc de stingere a obligațiilor. (Dec. PAS 971/1982).

TRANSPORT

● **Vagoane cisternă cu descărcare pneumatică. Taxa de transport aplicabilă.** În conformitate cu T.L.M., — C.F.R. cap. II „Dispoziții generale de aplicare a tarifelor” paragraful 3 (1), în clasa a 2-a de tarife se încadrează mărfurile predate la transport în vagoane-cisternă cu recipiente de descărcare pneumatică. La paragraful 3 (1) „Condiții de aplicare” se explică pentru personalul căilor ferate și beneficiarii că vagoanele cu recipiente cu descărcare pneumatică se identifică după cifra a cincea — 9 — litera de serie Uces. Prin Ordinul M.T.Tc. nr. 1704/30 decembrie 1981, s-a completat T.L.M., — C.F.R., menționîndu-se la pagina 100 paragraful 3 și 101 „Condiții de aplicare” și vagoanele specializate pentru transportul cerealelor. În speță încasarea taxei de transport nu s-a făcut retroactiv, prin aplicarea Ordinului MTTC. sus arătat, ci la data efectuării transportului, la determinare ținîndu-se seama de tipul vagonului care a fost precis identificat, prin număr și literă, ca vagon cu descărcare pneumatică. (Dec. PAS 984/1982).

● **Contract de transport. Obiecțiunile ale beneficiarului privind volumul de transport, soluționate de organele tutelare, Data încheierii contractului.** În principiu obiecțiunile formulate de beneficiar la contractul de transport,

care privesc o clauză referitoare la cantitate (volumul de transport stabilit de organul tutelar) nu pot fi acceptate de cărauş, avînd în vedere dispoziţiile art. 23 din Legea contractelor economice nr 71/1969, dispoziţiile HCM nr. 425/1975 şi art 11 şi urm. din Normele metodologice de planificare şi executare a transporturilor de mărfuri cu mijloace auto. În speţă, obiecţiunile formulate de beneficiar au fost soluţionate la nivelul organelor tutelare în luna mai 1981 reţinîndu-se legal punctul de vedere al cărauşului. Faţă de faptul că obiecţiunile priveau tonajul, ceea ce nu împiedica executarea contractului la nivelul cantităţilor celor mai mici şi văzînd dispoziţiile art. 26, alinlat penultim, din Legea contractelor economice, în conformitate cu care hotărîrea dată în rezolvarea neînţelegerilor luate cu prilejul încheierii contractului face parte din contract pe data cînd a fost încheiat. Arbitrajul în mod legal a stabilit că între părţi perfectarea contractului de transport nu s-a realizat pe data rezolvării neînţelegerilor contractuale, ci anterior şi anume pe data încheierii lui. (Dec. PAS 939/1982).

● **Prestaţii de transport efectuate cu carburanţi puşi la dispoziţia prestatorului de către beneficiar. Consecinţe.** Reclamanta a solicitat pîrlitul — care avea în dotare mijloace auto, efectuarea unor transporturi, obligîndu-se să-l pună la dispoziţie motorina necesară. După efectuarea transportului, beneficiara a solicitat prestatoarei restituirea motorinei pe motiv că i-a predat-o cu titlu de împrumut. Prestatoarea s-a opus la restituire susţinînd că nu a existat o convenţie de împrumut şi că a achitat în parte contravaloarea motorinei folosită. Soluţionînd litigiul, Arbitrajul a obligat pe pîrlit şi la diferenţa neachitată din contravaloarea motorinei. Reclamanta nu a fost de acord cu soluţia pronunţată, invocînd Ordinul MATMCGFF-MICH nr. 556/1979 potrivit căruia este interzisă vînzarea produselor petroliere între unităţile socialiste. În rearbitrare, s-a reţinut că între părţi nu a avut loc o revînzare a motorinei, întrucît predarea acestui produs către prestatoarea de servicii s-a făcut în scopul executării unor transporturi în folosul reclamantei, care s-a obligat prin comandă să predea carburantul necesar, iar pîrlitul nu avea asigurată prin repartiţie decît cantitatea necesară pentru transporturile efectuate pentru propria sa activitate. În această s-a considerat că reclamanta este îndreptăţită să încaseze echivalentul produsului predat. (Dec. PAS 987/1982)

● **Transport auto. Avarierea mărfii. Răspundere.** Potrivit art. 26 din „Regulamentul privind recepţia, expediţia şi primirea mărfurilor, precum şi stabilirea răspunderii expeditorului, cărauşului şi destinataru-

lui în circulaţia mărfurilor, între organizaţiile socialiste“ la primirea mărfurilor spre transport cărauşul este obligat să verifice — printre altele — starea ambalajelor şi respectarea condiţiilor tehnice de încărcare şi fixare, primirea transportului creînd prezenţa că el este în ordine. În cazul în care constată că marfa nu a fost ambalată corespunzător şi că încărcarea s-a făcut fără respectarea regulilor tehnice de încărcare şi fixare, cărauşul are posibilitate conform art. 27 din Regulament să refuze primirea spre transport a mărfurilor. La art. 42, lit d şi g din Regulament se prevede că este scutit de răspundere cărauşul în cazul pierderii totale sau parţiale, micşorării greutăţii sau avarierii produselor primite spre transport, dacă acestea s-au produs din cauze legate de încărcarea mărfurilor atunci cînd această operaţiune a fost executată de expeditor, precum şi din cauza unor defecte de ambalaj care nu au putut fi observate, sub aspectul exterior, la primirea produselor. În speţă, din coroborarea probelor administrate s-a stabilit că pe timpul transportului s-au produs scurgeri din butoaie, ca urmare a faptului că acestea au avut capace defectuoase fixate de expeditor. Totodată, s-a reţinut că deşi unitatea de transport răspunde de integritatea mărfii conform art. 38 din Regulament, nu a luat măsurile necesare de limitare a prejudiciului, nesusţinînd scurgerea produsului din butoaie. În aceste condiţii s-a reţinut că răspunderea pentru prejudiciul cauzat incumbă atît expeditorului cît şi cărauşului. (Dec. PAS 978/1982).

● **Transport în trafic internaţional. Reclamaţie administrativă. Efecte.** Potrivit prevederilor art. 29 paragraful 1 din Convenţia SMGS dreptul de a intenta acţiunea întemeiată pe contractul de transport aparţine acelei persoane care are dreptul de a pre-

zenta reclamaţie împotriva căii ferate. Acţiunea poate fi intentată nu mai după prezentarea reclamaţiei Articolul 28, paragraful 7 pct. 2 stabileşte că, prezentarea reclamaţiilor către calea ferată, în cazul pierderii parţiale a mărfurilor, se face de către predător sau destinatar cu condiţia prezentării scrisorii de trăsuri şi a procesului verbal comercial, elaborat destinatarului de calea ferată în staţia de destinaţie precum şi a facturii externe (art. 24). Reclamaţiile şi acţiunile împotriva căilor ferate, izvorîte din contractul de transport, pot fi prezentate în decurs de 9 luni. Pentru despăgubiri în caz de avarii sau pierderea parţială a mărfurilor termenul de prescripţie începe să curgă din ziua eliberării mărfurilor. Cum acţiunea cărauşului nu poate fi făcută decît după prezentarea reclamaţiei administrative, iar în speţă beneficiara unui transport de mărfuri în trafic internaţional, acţionată de importator, a chemat în garanţie pe cărauş, la indicaţia Arbitrajului, a formulat reclamaţie administrativă. Înăuntrul termenului legal de prescripţie, fără să anexeze actele prevăzute la art. 28 paragraful 7, pct. 2 din Convenţia SMGS, motiv pentru care MTTc. — Departamentul căilor ferate l-a cerut completarea cu următoarele acte în original: unicatul scrisorii de trăsuri în trafic internaţional, procesul verbal încheiat cu calea ferată şi factura furnizorului extern. Întrucît beneficiara transportului nu s-a confirmat şi nu a prezentat actele susarătate nici în timpul soluţionării litigiului şi nici în rearbitrare, Arbitrajul a respins cererea de chemare în garanţie a cărauşului, avîndu-se în vedere că o reclamaţie incompletă nu poate produce efectele prevăzute de art. 30 din Convenţia SMGS. (Dec. PAS 951/1982).

M. BARTOK

Consilier Arbitrajul de Stat Central

întrebări şi răspunsuri

● **TUDOR OLTEAN**, Tirgu Mureş; **VIRGIL M. BIGU**, Coarnele Caprei, Iaşi; **INTREPRINDEREA DE ŢE-LURI SPECIALE FORJATE**, Cristuru Secuiesc; **UNITATEA DE MECANIZARE TRANSPORTURI ŞI CONSTRUCŢII FORESTIERE**, Focşani; **LICEUL INDUSTRIAL NR. 1**, Balş; **GRUPUL ŞCOLAR MINIER**, Moldova Nouă; **DIRECŢIA JUDEŢEANĂ DE DRUMURI ŞI PODURI**, Baia Mare; **STAŢIUNEA DE CERCETARE ŞI PRODUCŢIE POMICOLĂ**, Iaşi; **COOPERATIVA DE PRODUCŢIE, ACHIZIŢIE ŞI DESFACERE**, Botiz, Satu Mare; **INTREPRINDEREA DE IMBUNĂTĂŢIREA ŞI EXPLOATAREA PAJIŞTILOR**, Arad; **GRUPUL DE ŞANTIERE**, Năvodari; **BAZA DE A-**

PROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ, Sălaj; **COOPERATIVA „PROGRESUL”**, Deva; **COMPLEXUL DE PRODUCERE, VALORIFICARE ŞI INDUSTRIALIZARE A LEGUMELOR ŞI FRUCTELOR**, Fălticeni; **ŞANTIERUL DE CONSTRUCŢII-MONTAJ**, Blejoi, Prahova; **EXPLOATAREA DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ ŞI LOCATIVĂ**, Cislădie; **BIROUL DE TURISM PENTRU TINERET**, Satu Mare; **I.C.R.M. Suceava**. Am primit şi reţinut comenziile dv. pentru lucrarea „Legislaţia întreprinderii de la A la Z”, care va fi reeditată în primul trimestru al anului viitor. Aşa cum am mai anunţat, prima ediţie a fost epuizată.

● **TRUSTUL I.A.S., Oradea** — Dv. ați achitat cinci exemplare din lucrarea respectivă la mult timp după ce a fost epuizată. Vă vom livra cărțile comandate după reeditare.

● **DUMITRU VRINCEANU, Piatra Neamț** — Am fost informați de I.S.I.A.P. că v-a expediat un volum din cartea „Legislația întreprinderii de la A la Z”. Abonamentul la revistă a fost perfectat pentru perioada 1 Iulie — 31 decembrie a.c.

● **INSTITUTUL DE CERCETĂRI ȘI PROIECTĂRI MINIERE PENTRU SUBSTANȚE NEMETALIFERE, Cluj-Napoca**. — S-a perfectat și abonamentul solicitat de dv Direcția expedierii presei nu primește abonamente pe baza inițialelor unei unități. Vă vom expedia câte un exemplar din suplimentele apărute în acest an.

● **SUCURSALA JUDEȚEANĂ A BĂNCII NAȚIONALE, Timișoara**. — Cele două abonamente solicitate de dv sînt prevăzute la pozițiile 1 și 2 din tabelele D.E.P. existente la sectorul de expediere a presei din Timișoara. Perioada este între 1 aprilie — 31 decembrie a.c.

● **INTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT, Nădlac**. — Din eroare ați fost cuprinși în tabelele de expediție cu lucrarea „Regimul de valorificare și prețurile produselor agricole”. Dacă nu aveți nevoie de exemplarele primite, le puteți returna urmînd ca la reeditarea lucrării „Legislația întreprinderii de la A la Z” să primiți această lucrare.

● **ASOCIAȚIA ECONOMICĂ INTERCOOPERATISTĂ, C.A.P., Belcești, Iași**; **INTREPRINDEREA DE EXPLOATARE PORTUARĂ, Constanța**. — Cînd și cu ce documente ați achitat lucrarea respectivă?

● **I.R.E. ȘANTIERUL CONSTRUCȚII-MONTAJ, Ploiești**; **G.S.C.L. Șantier Borzești**. — Urmăriți la oficiul poștal local coletele nr. 5095 din 14 aprilie și respectiv, 1539 din 16 martie a.c.

● **FABRICA DE ÎNCĂLȚĂMINTE, Toplița, Harghita**. — V-am scris direct despre motivele pentru care n-ați fost în evidența noastră pentru livrarea abonamentului. Dacă pentru revistă situația s-a reglementat, pentru lucrarea „Legislația întreprinderii de la A la Z” urmează să așteptați pînă la reeditare.

● **C.A.P. „OCTOMBRIE ROȘU”, Călugăreii, Dolj**; **C.A.P. HUȘI, Vaslui**. — Lucrarea „Regimul de valorificare și prețurile produselor agricole” a fost difuzată prin Direcția expedierii presei. Dacă ați achitat-o anticipat, sperăm că sînteți deja în posesia exemplarelor dorite.

● **ASOCIAȚIA ECONOMICĂ INTERCOOPERATISTĂ DE CREȘTEREA VACILOR PENTRU LAPTE, Al. I. CUZA, Iași**. — Lucrările solicitate de dv. sînt epuizate.

● **IOAN DIANU, Craiova**. — Așa după cum s-a mai anunțat și în suplimentul revistei, lucrarea privind administrarea imobilelor va apărea în curînd. Vom anunța în timp util și felul de expediere. Este posibil să fie distribuite numai prin chioșcurile de difuzare a presei.

● **NICULINA DOMIL, Galați**. — Problema ridicată de dv. este reglementată în „Normele metodologice” ale Ministerului Finanțelor nr. 63010 din 22.VII.1970, pentru controlul financiar intern, în care la pct. nr. 27 se arată că procesul-verbal de verificare se prezintă organului care a dispus verificarea cu o notă de prezentare în care se arată organele sau, după caz, persoanele din afara unității verificate, care au dat dispoziții, indicații sau recomandări, ce au determinat deficiențele consemnate în procesul-verbal. Pe baza acestora, conducerea unității care a dispus verificarea urmează să determine măsurile de luat.

● **VASILE POPA, Botoșani**. — Dispozițiile art. 40, alin. (2), pct. b din normativul de utilizare și circulație a ambalajelor, paletelor și conținuturilor aprobat prin Ordinul nr. 96/1981 al ministrului Aproximării se aplică numai în cazul restituirii ambalajelor, altele decît cele de sticlă, de către creșe, cîmine, cantine, spitale și alte unități cu consumuri colective, și numai cînd destinatarul restituirii este întreprinderea a comerțului cu ridicata (sau unități asimilate acestora conform art. 39, alin. (2) din același normativ).

Decontarea cheltuielilor între părți la recuperarea ambalajelor livrate cu conserve de legume și fructe, pastă de tomate, muștar, siropuri, sucuri și nectaruri, se face potrivit art. 27 din Decretul Consiliului de Stat nr. 146/1980 pe baza cotelor de rabat prevăzute în anexa 3 la acest decret.

● **AURELIAN PETRESCU, Iași**. — Potrivit prevederilor art. 22 din Legea nr. 1/1977 persoanele fără copii, căsătorite sau necăsătorite în vîrstă de peste 25 ani, care muncesc în unitățile economice de stat și instituțiile de stat, plătesc o contribuție fixă, lunară, diferențiată în funcție de retribuția tarifară de încadrare. Contribuția persoanelor fără copii încadrate cu program de muncă redus, potrivit art. 25 din legea menționată se determină proporțional cu timpul lucrat, prin raportarea contribuției corespunzătoare retribuției tarifare de încadrare aferentă programului integral de muncă. Față de aceste prevederi persoanele fără copii

afiate în concediu fără plată pe perioade mai mari de o lună, nu datorează contribuția fixă lunară pentru lunile calendaristice întregi în care se află în concediu fără plată. Această soluție nu se aplică însă persoanelor care nu au copii aflate în concediu fără plată mai puțin de o lună calendaristică indiferent de numărul de zile lucrate și de retribuția efectiv primită, precum și persoanelor care nu au copii aflate în concediu fără plată o perioadă mai mare de o lună pentru eventualele fracțiuni în care realizează venituri din retribuție.

● **CONSTANTIN GĂNESCU, Mangalia**. — Așteptăm adresa dv. pentru a vă scrie.

● **MICLAUȘ MIRCEA** se interesează dacă există un act normativ care stabilește că încălzirea în birouri și unități economice se face numai în perioada 15 oct — 15 aprilie, ori altă perioadă. Potrivit prevederilor art. 2 și 3 din Decretul nr. 283/1979 modificat prin Decretul nr. 103/1980, ministerele, celelalte organe centrale, comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București sînt obligate să ia măsuri pentru reducerea consumurilor, utilizarea rațională și economisirea combustibililor, carburanților, energiei electrice și termice precum și în vederea reducerii consumurilor de energie electrică în birouri și celelalte spații administrative. La baza acestor prevederi, organele abilitate de lege pot emite hotărîri pentru adoptarea anumitor măsuri de utilizare rațională a energiei în care scop au stabilit ca încălzirea în birourile unităților economice să se facă numai în anumite perioade ale anului.

● **PICHIU MARIA** — Galați, solicită lămuriri cu privire la suprafața locuibilă, inclusiv holul și la antreul apartamentului. Potrivit art. 2 alin. 2 din Legea nr. 5/1973 holul este inclus în suprafața locuibilă iar antreul sau vestibulul este considerat ca făcînd parte din dependențele clădirii. Determinarea exactă a destinației și funcției unei încăperi se face la fața locului. Toată suprafața exterioră clădirii se consideră curtea acestela.

● **INTREPRINDEREA MECANICĂ CUGIR** se interesează de incidența unor prevederi ale Decretului nr. 392/1980 asupra celor din Decretul nr. 167/1958. Termenul de 45 zile prevăzut de art. 27 din Decretul nr. 392/1980, pentru regularizarea unor diferențe de prețuri între furnizori și beneficiari are caracter administrativ. Termenele de prescripție pentru dreptul la acțiune sînt cele prevăzute în Decretul nr. 167/1958 pe care le cunoașteți.

VĂ PREZENTĂM:

INTREPRINDEREA DE MAȘINI ELECTRICE DIN BUCUREȘTI

În cei 35 de ani de activitate, Întreprinderea de mașini electrice din București — specializată în construcția de motoare electrice — a cunoscut o dezvoltare continuă, devenind o puternică unitate a industriei construcțiilor de mașini.

Disponind de secții moderne, laboratoare și ateliere de proiectare dotate cu utilaje și aparatură la nivelul tehnicii moderne și de un colectiv cu un înalt grad de calificare și specializare, Întreprinderea de mașini electrice din București a ajuns în 1982 la o capacitate de producție de 8 ori mai mare. La începutul activității întreprinderea producea numai 6 sortimente, pentru ca astăzi să producă o gamă sortimentală diversificată de 850 tipodimensiuni. Datorită calității ireproșabile și performanțelor tehnice superioare, mașinile electrice fabricate la I.M.E.B. se bucură de un binemeritat prestigiu, fiind cunoscute în 60 de țări de pe toate continentele lumii; la export se livrează peste 500 de sortimente, volumul exportului de utilaje complexe fiind de 55% din producția totală. De subliniat este faptul că produsele exportate sînt realizate în concordanță cu normele și standardele internaționale omologate și în laboratoare de prestigiu din străinătate. Produsele întreprinderii se livrează în mod curent în U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., R.D.G., Suedia, Australia, Pakistan, Iran și altele.

Între numeroasele premii și diplome primite de produsele întreprinderii de mașini electrice din București se găsesc și 3 medalii de aur — în 1975 la Viena cu un generator de 110 kW la 800 herți; în 1978 la Brno cu motorul C.S. de 350 amperi și în 1980 la Plovdiv cu motorul CSCA de 250 amperi.

În prezent, atenția colectivului întreprinderii este concentrată în direcția înnoirii și realizării unor mașini electrice cu performanțe tehnico-economice superioare.

Iată cîteva din principalele și cele mai noi sortimente de familii de motoare de curent continuu și alternativ:

- Motoare tip MCU de 5 kW la 600 rotații pe minut pentru acționări principale la mașini-unelte
- Motoare tip MCM utilizate în metalurgie

- Motoare și generatoare tip MCE și GCE pentru excoavatoare
- Motoare tip MCG de uz general pentru utilaje tehnologice
- Motoare seria CAF
- Motoare pentru tracțiune
- Convertizoare asincrone de frecvență
- Seria de motoare pentru laminoare
- Motoare antiexplosive și antigrizotoase
- Motoare pentru acționat vînturile care echipază navele maritime pînă la 55 000 TDW
- Seria motoarelor noi pentru submersibile și geotermale
- Motoare asincrone
- Motoare pentru instalații de sudură
- Motoare pentru pompe submersibile
- Motoare pentru minerit
- Motoare pentru locomotive Diesel electrice, Diesel hidraulice și electrice
- Grupuri electrogene
- Grupuri de sudură
- Grupuri de medie frecvență
- Generatoare sincrone

Ion VASILESCU

Vedere generală a clădirii principale